

**GRADSKI PROGRAM
ZA MLADE
GRADA KARLOVCA
OD 2020. DO 2023. GODINE**

**GRADSKI PROGRAM
ZA MLADE
GRADA KARLOVCA
OD 2020. DO 2023. GODINE**

Nakladnik: **Grad Karlovac**

Za nakladnika: **Damir Mandić, dipl.teol.**

Urednik: **Pero Desović**

Fotografije: **arhiva udruge Carpe Diem**

Grafičko oblikovanje: **Tiskara Pečarić - Radočaj, Karlovac**

Naklada: 400 primjeraka

**GRADSKI PROGRAM
ZA MLADE
GRADA KARLOVCA
OD 2020. DO 2023. GODINE**

Karlovac, 2019.

Sadržaj:

Uvod	8
Rezultati istraživanja potreba mladih	11
Ciljevi za mlade – Youth goals	13
Poglavlje 1. Zapošljavanje, osamostaljenje, gospodarstvo i demografija mladih	16
Poglavlje 2. Edukacija i informiranje mladih – Formalno i neformalno obrazovanje, informiranje i savjetovanje	28
Poglavlje 3. Izgradnja civilnog društva, informiranje, mobilnost i volonterizam mladih	40
Poglavlje 4. Mehanizmi potpore mladima – socijalna politika, zdravstvena zaštita i reprodukcijsko zdravlje	58
Poglavlje 5. Slobodno vrijeme, kultura mladih i sport	72

Dragi mladi,

pred vama se nalazi treći Gradski program za mlade Grada Karlovca za razdoblje od 2020. – 2023. godine u kojem su definirane aktivnosti u vidu poboljšanja upravo vašeg položaja u društvu.

I ovog puta strateški su definirani ciljevi i zadaci, koje će Grad Karlovac provoditi u suradnji s partnerima. Neke od aktivnosti i sami ste vi definirali, stoga vjerujem kako će vam ovaj dokument biti polazište u vašem radu i stvaranju još boljeg Karlovca.

Vi ste ključni pokretači razvoja i promjena, stoga smo posebni naglasak ovog puta stavili na informiranje kako bi što kvalitetnije prepoznali na koje sve segmente možete utjecati i kojim alatima to činiti.

Vjerujem kako ćemo zajedničkim snagama pozitivno rješavati sve izazove koji pred nas dođu. Neka vam ovaj Gradski program za mlade bude motivacija i za nasljeđe budućim generacijama.

Gradonačelnik
Damir Mandić, dipl. teol.

A handwritten signature in dark ink, appearing to read "Damir Mandić". The signature is fluid and cursive, written in a professional style.

Uvod

Grad Karlovac je u sklopu projekta *#Karlovac – grad za mlade* pristupio izradi trećeg Gradskog programa za mlade (u daljnjem tekstu Program). Svrha Programa je kontinuiran i strateški definiran odnos prema mladim osobama kroz definiranje područja od interesa mladih u suradnji sa mladima i donositeljima odluka. Program se bazira na strukturiranom dijalogu između donositelja odluka i mladih u Karlovcu čija je karakteristika pozivanje i uključivanje mladih u cjelokupni proces izrade Programa – kroz ispitivanje i analizu potreba mladih, zajedničku suradnju na tematskim radionicama te sudjelovanje u izradi i komentiranju finalne verzije teksta Programa. Treći Program za mlade grada Karlovca temeljni je dokument pomoću kojeg će se nastaviti regulirati djelovanje na različitim područjima od interesa za mlade i tako poboljšati kvaliteta njihovog života te ojačati suradnja između Grada Karlovca, Savjeta mladih i udruga mladih i za mlade.

Ciljevi izrade Programa kroz projektne aktivnosti su:

- 1. Poboljšati uvjete života mladih na području grada Karlovca** – kroz izradu i donošenje trećeg Gradskog Programa za mlade grada Karlovca Grad Karlovac će definirati svoje aktivnosti prema mladima te poboljšati njihov položaj. Kroz definiranje ciljeva, mjera i zadataka, koji će se provoditi u suradnji sa različitim dionicima poput udruga mladih i za mlade, Savjetom mladih grada Karlovca i Savjetom mladih Karlovačke županije, školama i sl., moći će se ciljano djelovati na ona područja koja su najosjetljivija i najbitnija za mlade. Kroz identitet mladih, koji će sudjelovati u izradi ovog programa, utvrdit će se njihov društveni potencijal te će se pružiti podrška u sazrijevanju i integraciji u društvo kako bi aktivno doprinosili pozitivnim društvenim promjenama.
- 2. Doprinijeti razvoju strukturiranog dijaloga u gradu Karlovcu** – kroz strukturirani dijalog donositelji odluka savjetuju se s mladima o određenim temama koje su od velike važnosti za populaciju mladih. Cilj strukturiranog dijaloga je osigurati da mišljenja i preporuke mladih nađu svoje mjesto u politikama za mlade kako bi se poboljšala kvaliteta njihova života i unaprijedio njihov položaj u lokalnoj zajednici. Iz tog razloga izuzetno je važno mlade ljude na području Karlovca upoznati s političkim djelovanjem kao jednim od načina rješavanja značajnih pitanja za njihov život. Ovaj projekt je odlična prilika za nastavak takvog procesa jer Grad Karlovac uspješno već 10 godina uključuje i uvažava mišljenja i realne potrebe mladih u svojem okruženju.
- 3. Dodatno osnažiti mlade s područja grada Karlovca za aktivno sudjelovanje u donošenju i praćenju lokalnih politika** – javne politike prilično su apstraktan pojam za mlade ljude posebice jer poprimaju konotacije političkog djelovanja što mladi često izbjegavaju. Proces uključivanja mladih u procese donošenja i praćenja politika važno je iskustvo za mlade. Tu je bitna uloga Savjeta mladih grada Karlovca kao spone između mladih i JLS-a te svih udruga mladih i za mlade, koji na taj način postaju svjesni potrebe za aktivnim sudjelovanjem kada vide da je njihov stav uvažen i bitan.

Dinamika izrade Gradskog programa za mlade Grada Karlovca

Tijekom izrade programa za mlade Karlovačke županije u 2018. godini provedeno je anketno istraživanje potreba mladih koje je uključivalo 391 mladu osobu te su ti rezultati upotrijebljeni za analizu potreba mladih na području Karlovca i priprema za izradu tematskih područja. Evaluacija Gradskog programa za mlade 2015.-2018. uzeta je kao druga polazišna točka za definiranje ključnih tema od interesa mladih. Dodatno, kroz projekt su provedene dvije fokus grupe koje su obuhvatile mlade različitih profila i dobnih skupina te jedna fokus grupa koja je obuhvatila predstavnike udruga mladih i za mlade, predstavnike donositelja odluka i etablirane stručnjake iz područja obuhvaćenih poglavljima i temama prijedloga Programa - osobe koje su u direktnom radu s mladima. Sudjelovali su djelatnici Grada Karlovca (školstvo, kultura, socijalna skrb), Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Obiteljskog centra, Veleučilišta u Karlovcu, Opće bolnice Karlovac, Saveza udruga osoba s invaliditetom i saveza udruga KAoperativa. Ukupno je u istraživanju metodom fokus grupa sudjelovalo 16 mladih osoba i 12 osoba koje rade s mladima, a provela ga je agencija za istraživanje tržišta i javnog mnijenja Ipsos.

Nakon analize rezultata fokus grupa i uparivanja sa ostalim dostupnim podacima krenulo se u izradu poglavlja Programa koja su koncipirana kroz 5 tematskih radionica održanih u svibnju 2019. godine. Radionice su vodile facilitatorice iz udruge Carpe Diem koja je sudjelovala i u izradi prethodna dva Programa. Svaka radionica je obuhvatila mlade, osobe koje rade s mladima te donositelje odluka koji imaju interes ili se profesionalno bave navedenom temom. U 5 tematskih radionica sudjelovala je 101 osoba.

Nakon provedenih radionica analizirani su dobiveni rezultati te su facilitatorice u suradnji sa ostalim sudionicima i zainteresiranim stranama izradile prijedlog ciljeva, mjera i zadataka novog Programa. Finalan prijedlog Programa dan je na tridesetodnevnu javnu raspravu te je na dvije javne diskusije predstavljen zainteresiranoj javnosti.

Nakon implementacije prihvaćenih komentara i prijedloga koji su pristigli kroz javnu raspravu i savjetovanja Program je 5.12.2019. na 31. sjednici Gradskog vijeća usvojen.

Vremenski prikaz aktivnosti izrade

Veljača 2019. – Održane tri fokus grupe – dvije sa mladim osobama i jedna sa osobama koje rade s mladima

14.5.2019. – Tematska radionica Aktivno sudjelovanje mladih u društvu – izgradnja civilnog društva, mobilnost i volonterizam

20.5.2019. – Tematska radionica Mehanizmi potpore mladima – Socijalna politika, zdravstvena zaštita i reproduksijsko zdravlje

21.5.2019. – Tematska radionica Osamostaljenje mladih, gospodarstvo i demografija

23.5.2019. – Tematska radionica Edukacija i informiranje mladih – Formalno i neformalno obrazovanje, informiranje i savjetovanje

30.5.2019. – Tematska radionica Slobodno vrijeme mladih – Kultura mladih i sport

Lipanj – Kolovoz 2019. – Izrada zapisnika s radionica i prijedlozi poglavlja

Rujan 2019. – Izrađen nacrt budućeg Programa, sa konkretnim i jasno definiranim ciljevima, mjerama, zadacima, aktivnostima, suradnicima u provedbi, rokovima provedbe i indikatorima provedenog

Listopad - Studeni 2019. – Javna rasprava o prijedlogu Programa i nadopuna Programa temeljem dobivenih komentara

5.12.2019. – Usvajanje Programa na 31. sjednici Gradskog vijeća

Projekt #Karlovac – grad za mlade financiran je od strane Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku u iznosu od 57.000 kn. Partner na projektu je CARPE DIEM – udruga za poticanje i razvoj kreativnih i socijalnih potencijala djece, mladih i odraslih.

Rezultati istraživanja potreba mladih

Agencija Ipsos je za naručitelja Grad Karlovac provela istraživanje o potrebama mladih osoba u Karlovcu. Istraživanje je provedeno u veljači 2019. godine. Svrha projektnog zadatka bila je napraviti kvalitativnu analizu potreba mladih u Karlovcu te detektirati trenutno stanje i infrastrukturu podrške mladima u različitim područjima, a u svrhu izrade novog gradskog programa za mlade.

Realizirane su miješane grupe mladih po spolu i dobi (15-30 godina) gdje se jedna grupa sastojala od mladih do 22 godine, a druga od mladih od 23 i više godina kako bi se zasebno evaluirala iskustva i potrebe tih skupina mladih osoba. Obje grupe sastojale su se od 8 mladih osoba. Osim grupe sa mladim osobama realizirana je fokus grupa sa osobama koje rade s mladima sa područja Karlovca, a činili su je predstavnici Grada Karlovca, ustanova, institucija i udruga.

Na temelju rezultata istraživanja izrađena su dva profila mladih osoba koji se značajno razlikuju prema interesima i životnim okolnostima:

Profil Mladi 15 do 22 godine

Većinu vremena provode u obrazovnom sustavu u srednjoj školi ili na fakultetu te jedan dio ulazi u svijet tržišta rada. S obzirom na veću količinu slobodnog vremena, nedostatak „odraslih“ obaveza više su zainteresirani za volontiranje i češće volontiraju. Interesi su im većinom povezani za kulturu, sport i zabavu, a nešto manje za neformalno obrazovanje – što je razumljivo zbog većine vremena koja je provedena u obrazovnom sustavu. Informiraju se većinom kroz obrazovni sustav, roditelje i prijatelje te društvene mreže (češće Instagram), a rijetko posjećuju Internet stranice. Potrebno ih je poticati i osobnim pristupom uključivati u volonterske aktivnosti i rad udruga, posebice kroz obrazovni sustav gdje stvaraju naviku takvih aktivnosti za daljnji život. Često kroz volontiranje stječu radne navike, upoznaju se sa organiziranim radom, a važno im je za buduće radno iskustvo.

Profil Mladi od 23 do 30

Karakterizira ih potraga za poslom i osamostaljivanje te dijelom osnivanje obitelji. Zaposlene osobe zbog ograničene količine slobodnog vremena biraju kratke aktivnosti koje su usko povezane sa njihovim interesima gdje žele dobiti što kvalitetniji program, pretežito u večernjim satima ili vikendom. Nezaposlene osobe češće se interesiraju za dostupne edukacije za razvijanje vlastitih vještina, iako rjeđe zapravo odlaze na radionice od mladih. Informiraju se preko društvenih mreža (češće Facebook), prijatelja i plakata. Samoinicijativno pronalaze informacije koje ih zanimaju. Volonterske aktivnosti koje ih interesiraju trebaju biti kratke, sa jasno definiranim ciljevima i vidljive u zajednici, a s druge strane često povezane sa strukom, dobivanjem dodatnog radnog iskustva, profesionalnim kompetencijama i učenjem.

Zaključak

Karlovac je grad koji ima dobro razvijen sustav podrške mladim ljudima, od obrazovnog sustava, zapošljavanja do njihovog slobodnog vremena – što će detaljnije biti objašnjeno u sljedećim poglavljima. Kod pružanja aktivnosti za mlade svakako su važna dva segmenta: prostorni i sadržajni. Vidljivo je da prostorni segmenti postoje, osim u slučaju pružanja socijalnih usluga što bi bilo riješeno kroz otvaranje polifunkcionalnog savjetovaništa za mlade. S druge strane, ostali sadržaji većinom su dostupni i prostori za mlade su popunjeni sadržajima za mlade. Važan segment koji je uočen su uska grla kod prikazivanja tih sadržaja mladima i poticanja mladih osoba na njihovu konzumaciju. Jedan od glavnih prioriteta novog Programa za mlade trebalo bi biti adaptiranje komunikacije prema mladima i aktiviranje mladih osoba kroz indirektno i direktno informiranje. I mlade osobe i osobe koje rade s mladima slažu se da u Karlovcu postoji većina događanja za mlade i da ne postoje područja koja su ključno podkapacitirana, ali da je značajan problem u neaktivnosti i nedostatku participacije. Naravno, to se očituje dijelom zbog mladih osoba koje se ne potrudu saznati i posjetiti događanja, ali i zbog organizatora događanja koji često nedovoljno truda ulažu u adekvatnu promociju događanja i privlačenje mladih ljudi. Može se zaključiti parafraziranjem izjave jednog od sudionika fokus grupa da ne treba čekati mlade da dođu pružateljima usluga i aktivnosti, već treba pristupiti mladima i prilagoditi svoje komunikacijske kanale i jezik pojedinim skupinama.

CONVIVA MADE
BY

Ciljevi za mlade – Youth goals

Strategija Europske unije za mlade predstavlja okvir za suradnju u području politika za mlade za razdoblje 2019. - 2027. Potiče sudjelovanje mladih u demokratskom životu; podržava društveni i građanski angažman i ima za cilj osigurati da svi mladi ljudi imaju potrebne resurse za sudjelovanje u društvu.

Strategija Europske unije za mlade fokusirana je na tri temeljna područja djelovanja: Uključivanje, Povezivanje i Osnaživanje, kroz zajedničku provedbu u svim sektorima. Tijekom 6. procesa strukturiranog dijaloga s mladima 2017. - 2018. u koji su bili uključeni mladi iz cijele Europe, razvijeno je 11 europskih ciljeva za mlade. Osmišljavanju Ciljeva za mlade značajno je doprinijelo i više od 2.500 mladih iz Hrvatske. Ovi Ciljevi identificiraju međusektorska područja koja utječu na život mladih i ukazuju na izazove s kojima se mladi susreću.

Pridruživanjem europskih ciljeva za mlade Gradskom programu za mlade 2020. – 2023. prenose se europske politike za mlade na lokalnu razinu i direktno se utječe na provedbu Ciljeva za mlade na lokalnoj razini kroz dedicanje ciljeva za mlade kao prioriteta kod provedbe pojedinih poglavlja.

1. Povezivanje Europske unije s mladima – Poticati kod mladih osjećaj pripadnosti europskom projektu i graditi mostove između EU i mladih kako bi se povratilo povjerenje i povećala razina sudjelovanja.

Sve više mladih ljudi nema povjerenja u EU i susreće se s poteškoćama u razumijevanju njezinih načela, vrijednosti i načina funkcioniranja. Demokratski deficit u EU procesima također je prepoznat kao jedan od razloga rastućeg euroskepticizma među mladima.

2. Ravnopravnost svih rodova - Osigurati ravnopravnost svih rodova i rodnih pristupa u svim područjima života mladih ljudi.

Rodna diskriminacija još uvijek utječe na živote mnogih mladih ljudi, osobito mladih žena. Potrebno je osigurati jednake mogućnosti i pristup pravima za mlade ljude svih rodova, uključujući i nebinarne i LGBTQI+ mlade osobe.

3. Inkluzivna društva - Omogućiti i osigurati uključivanje svih mladih ljudi u društvo.

Trećina mladih ljudi u Europi u riziku je od siromaštva i socijalne isključenosti. Mnogi nemaju pristup osnovnim socijalnim pravima. Mnogi se i dalje suočavaju s višestrukom diskriminacijom i predrasudama te su meta zločina iz mržnje. Nove migracije donose brojne izazove u području socijalnog uključivanja. Stoga je ključno ulagati napore kako bi svi mladi ljudi u Europi mogli uživati svoja prava, osobito oni koji su u najvećoj mjeri marginalizirani i isključeni.

4. Informacije i konstruktivni dijalog - Osigurati da mladi ljudi imaju bolji pristup pouzdanim informacijama, poduprijeti njihove sposobnosti kritičkog vrednovanja informacija i uključivanja u sudionički i konstruktivni dijalog.

Mladi ljudi nailaze na poteškoće u provjeravanju točnosti i pouzdanosti informacija. Potrebni su im dodatna znanja i vještine kako bi se znali adekvatno odnositi prema medijima i sudjelovati u konstruktivnom dijalogu.

5. Mentalno zdravlje i dobrobit – Povećati razinu mentalne dobrobiti i zaustaviti stigmatizaciju vezanu za probleme mentalnog zdravlja, te na taj način promicati socijalnu inkluziju svih mladih ljudi.

Sve veći broj mladih ljudi diljem Europe izražava svoju zabrinutost oko učestalosti problema mentalnog zdravlja, poput stresa, tjeskobe, depresije i ostalih mentalnih oboljenja, kod svojih vršnjaka. Mladi često navode goleme društvene pritiske s kojima se suočavaju i upozoravaju na potrebu za boljom zdravstvenom skrbi u domeni mentalnog zdravlja.

6. Poticaj mladima iz ruralnih sredina – Osigurati uvjete koji će omogućiti mladima iz ruralnih sredina da ispunе svoje pune potencijale.

Unatoč značajnim naporima EU u osiguranju razvoja ruralnih sredina te činjenici da je 2015. gotovo trećina stanovnika EU živjela u ruralnim područjima, i dalje postoje značajne razlike između života u urbanim i ruralnim krajevima. Stoga je važno osigurati jednakost svih mladih, bez obzira žive li na selu ili u gradu.

7. Kvalitetni poslovi za sve – Jamčiti pristupačno tržište rada s prilikama koje vode kvalitetnim poslovima za sve mlade ljude.

Mladi ljudi suočavaju se s visokom stopom nezaposlenosti, prekarnim i izrabljivačkim uvjetima rada te s diskriminacijom na tržištu rada i radnom mjestu. Manjak informacija i odgovarajućih vještina za buduće zaposlenje onemogućuju punu integraciju mladih u svijet rada. Stoga je potrebno poduzeti ciljne mjere kako bi se osiguralo kvalitetno zaposlenje za sve.

8. Kvalitetno učenje - Integrirati i unaprijediti različite oblike učenja kako bi mladi bili spremni za izazove koje nosi dinamični živo tu 21. stoljeću.

Obrazovanje ostaje ključ za aktivno građanstvo, inkluzivna društva i zapošljivost. Zato je nužno proširiti našu viziju obrazovanja za 21. stoljeće, usmjeriti se na transferabilne vještine, proces učenja koji je usredotočen na učenika i na neformalno obrazovanje, kako bismo osigurali uistinu jednak pristup kvalitetnom učenju za sve.

9. Prostor i sudjelovanje za sve – Osnažiti demokratsko sudjelovanje i autonomiju mladih te osigurati prostore za mlade u svim domenama društva.

Mladi ljudi su podzastupljeni u procesima donošenja odluka koje ih se izravno tiču, iako je njihovo sudjelovanje ključno za demokraciju. Mladi trebaju imati pristup fizičkim prostorima u lokalnim zajednicama koji će doprinijeti njihovom osobnom, kulturnom i političkom razvoju.

10. Održiva zelena Europa – Izgraditi društvo u kojem su svi mladi aktivno uključeni, educirani i sposobni doprinijeti zaštiti okoliša u svakodnevnom životu.

U suvremenom svijetu proizvodimo i trošimo više nego što naš okoliš može podnijeti. Društvo mora odgovoriti na klimatske promjene i druge rastuće prijetnje okolišu. No društvo ne može riješiti problem koji nije voljno priznati. Stoga svi, uključujući i mlade ljude, moraju početi preuzimati odgovornost za svoja djela i utjecaj koji imaju na živote budućih generacija. Prelazak na održivi način života nije izbor nego obveza.

11. Organizacije mladih i europski programi – Osigurati svim mladim ljudima jednaki pristup organizacijama mladih i europskim programima za mlade, s ciljem razvoja društva koje počiva na europskim vrijednostima i identitetu.

Organizacije mladih i europski programi za mlade uključuju milijune mladih ljudi i pružaju im mogućnosti za aktivno građanstvo i razvoj životnih vještina. Ipak, organizacije mladih i europski programi za mlade i dalje su nedovoljno financirani, prepoznati i pristupačni.

(Izvor: <http://www.youthgoals.eu/>)

ARTE

PREGUNTA:
Y tú, ¿quién eres?

RESPUESTA:
Soy ____

Poglavlje 1.

Zapošljavanje, osamostaljenje, gospodarstvo i demografija mladih

Mladi kao sukreatori tržišta rada, bili oni zaposleni ili poduzetnici, jedan su od ključnih faktora razvoja i napretka tržišta. Njihova uključenost u tržište rada preduvjet je za kvalitetnu integraciju u društvo i dostizanje samostalnosti te izravno utječe na mogućnost stambenog osamostaljivanja. Zbog navedenog, ovo poglavlje bavi se tematikom zapošljavanja, poduzetništva i stambenog osamostaljivanja mladih kao tri čimbenika koji su horizontalno povezani.

Integracija mladih na tržište rada jedan je od prioriteta većine država EU i europskih institucija, te se smatra značajnim doprinosom osobnom razvoju mladih, ali i razvoju lokalnih zajednica (Vijeće Europe, 2018.). Visoka stopa zaposlenosti mladih jedan je od ključnih ciljeva postavljenih u strategiji Europske unije „Europa 2020.“ U skladu s tim, države članice ulažu znatna sredstva za borbu protiv nezaposlenosti mladih i otvaranje novih radnih mjesta. Kao rezultat, statistike pokazuju kako je stopa nezaposlenosti mladih osoba osjetno niža nego proteklih godina, te je i dalje u padu. S druge strane, situacija u kojoj se nalaze nezaposlene mlade osobe otežana je jer je često riječ o osobama koje ne mogu pronaći zaposlenje tijekom dužeg razdoblja. Takva dugotrajna nezaposlenost ima ozbiljne posljedice na radnu budućnost mlade osobe, jer često ne razvijaju profesionalne vještine tijekom tog razdoblja te s vremenom postaje sve teže pristupiti tržištu rada (Obadić, 2017.). Kad se zaposle, mladi često imaju vrlo niska primanja, ugovor na određeno vrijeme ili rade na „crno“. Sve to negativno utječe na njihov društveni položaj, umanjuje motivaciju za radom, profesionalnim i osobnim napretkom. Navedeno ukazuje na nužnost pružanja podrške mladima prilikom traženja zaposlenja te upućuje na važnost kvalitetnog informiranja o tržištu rada – što je jedan od ključnih problema s kojima se mladi susreću. Nadalje, mladi su danas suočeni s bitno drugačijim društvenim okruženjem, a kao jedan od mogućih odgovora na taj izazov je osnaživanje za ulazak u svijet poduzetništva. Da bi postigli dugoročnu održivost poslovanja, mlade je potrebno kontinuirano osnaživati i motivirati za preuzimanje inicijative. Osim toga, nužno je uskladiti postojeći sustav obrazovanja s potrebama tržišta rada te mlade učiti kako preuzimati rizike, ali i odgovornosti te osigurati obrazovanje povezano s praktičnim radom i usmjereno na poduzetništvo.

Mladi često kao problem ističu nepovoljnu financijsku situaciju i nesigurnost, što za posljedicu ima otežanu mogućnost stambenog osamostaljenja. Zbog financijskih neprilika obeshrabreni su za napuštanje obiteljskog doma, dok istovremeno postoji manjak sustavnog pristupa rješavanju tog problema. Mladi koji bi se željeli osamostatiti, a da pri tom ne kupuju nekretninu, tvrde da nemaju dovoljno sredstava da da pokriju troškove stanovanja i najma stana. Iako se u posljednje vrijeme pažnja posvećuje stambenim politikama za mlade (npr. subvencije APN kredita), često su nerazumljive, a mladi o njima nisu dovoljno informirani. Osim toga, stambene politike nisu dovoljno prilagođene mladima koji nemaju stalno zaposlenje i nisu kreditno sposobni, a istovremeno mladi doživljavaju kreditno zaduženje kao jedini mogući način za rješavanje stambenog pitanja. Poznavanje tržišta, razumijevanje poduzetništva te sigurnost zaposlenja ključni su preduvjeti za stambeno osamostaljivanje mladih.

Na tematskoj radionici održanoj 21. svibnja 2019. obrađivale su se ove teme i tražila su se rješenja za navedene probleme. U procesu su sudjelovale mlade osobe, predstavnici Grada Karlovca, institucija i organizacija civilnog društva. Kao odgovor na istaknute probleme naveli su nekoliko ključnih ciljeva koje je potrebno dostići. Najvažnijim smatraju omogućiti mladima jednostavniji pristup tržištu rada i jačanje njihove konkurentnosti što se može postići kontinuiranim informiranjem mladih o tržištu rada, o poticajima za zapošljavanje i poduzetništvu. Pretpostavljeni rezultat bolje informiranosti je povećanje broja mladih poduzetnika. Kao drugi cilj istaknuto je poticanje samozapošljavanja i poduzetništva mladih kroz edukacije, financijske subvencije, uspostavljanje mentorske mreže mladih poduzetnika te medijska promocija uspješnih mladih poduzetnika. Te aktivnosti utjecat će na razvoj vještina, poduzetništva i poduzetničkog duha mladih, te dodatno osnažiti mlade za samozapošljavanje.

Kada govorimo o stambenom osamostaljivanju mladih, sudionici radionice naglasili su važnost stvaranja preduvjeta za njeno ostvarivanje. To bi se, prije svega, postiglo izradom Programa mjera za poticanje rješavanja stambenog pitanja mladih, financijskim potporama, educiranjem i informiranjem o mogućnostima i uvjetima postojećih mjera za osamostaljivanje i kupnju nekretnine, ali i osiguravanjem mehanizama pomoći mladim obiteljima. Provedbom navedenih mjera mladima bi se omogućilo stambeno osamostaljivanje u vidu postojećih stanova za mlade kao i subvencioniranje nekretnina kroz kupovinu ili izgradnju. Mlade osobe bi se na taj način brže i češće odlučile na samostalan život te bi bile informiranije o vlastitim pravima iz sfere stanovanja i samostalnog vođenja kućanstva.

Za ostvarivanje navedenih ciljeva, prethodno je potrebno mapirati potrebe mladih koji ulaze ili se već nalaze na tržištu rada, a to nije moguće realizirati bez suradnje ključnih dionika u lokalnoj zajednici. Mladima su potrebni kontinuirana podrška, informacije, dodatno obrazovanje o tržištu rada i mogućnostima zaposlenja te im je potreban partner u procesu prelaska u svijet rada. Jedino suradnjom možemo postići dugoročne promjene koje su mladima potrebne, te usuglasiti tržište rada i sustav obrazovanja kako bismo pozitivno promijenili postojeće trendove.

Valentina Gambiroža
mag. ed. fra. jez. i knjiž.
mag. paed.

Rezultati istraživanja

Zapošljavanje

Generalno iskustvo nezaposlenosti je nešto što je većina mladih u nekom trenutku osjetila. Mladi koji ne žele otići iz Karlovca u potrazi za poslom teže pronalaze poslove, pogotovo ako im obrazovanje nije u skladu sa potrebama na tržištu rada, što dovodi do razočaranja i padanja motivacije. Kroz HZZ i rad udruga (npr. projekt Job Club) radi se na lakšoj tranziciji iz stanja nezaposlenosti u zaposlenost kroz edukacije i radionice te programe prekvalifikacije. Osobe koje rade s mladima ističu važnost radionica za dobivanje kompetencija za tržište rada, prenosive vještine koje su neovisne o struci, a pomažu kod zapošljavanja. Svakako se ističe važnost umrežavanja aktera i razvijanja partnerskih odnosa kroz suradnju na projektima u svrhu razvijanja programa neformalnog obrazovanja. Projekt Job Club udruge Carpe Diem primjer je projekta koji kroz radionice osnaživanja, učenja vještina i konkretnih zadataka pomaže mladim osobama u potrazi za poslom, ali i povećanju motivacije. Fleksibilnost projekata i osoba koje rade u udrugama nadopunjuje rad HZZ-a koji nerijetko ima negativnu percepciju od strane mladih nezaposlenih osoba.

Poduzetništvo

Poduzetništvo je tema o kojoj većina mladih ne zna dovoljno i ne bi se lako odvažila u poduzetnički pothvat. Grad Karlovac i HZZ dodjeljuju potpore za samozapošljavanje, za mlade poduzetnike početnike te postoji poduzetnički inkubator u prostoru Gospodarske komore koji koristi nekoliko poduzetnika. Iskustvo mladih poduzetnika koji su sudjelovali u istraživanju je pozitivno: koriste prostor poduzetničkog inkubatora i koristili su potporu za samozapošljavanje. Cijeli proces im je bio samorazumljiv i jednostavan te smatraju da podrška dobro dođe, ali nije ključna, jer je za pokretanje posla i održavanje ipak potreban vlastiti trud. Smatraju da ukoliko se osoba ne snalazi na početku otvaranja posla, teško će samostalno i uspješno voditi svoj posao. Napominju da je potrebno detektirati koje su potrebe mladih poduzetnika početnika te adaptirati prihvatljive troškove kako bi im se što kvalitetnije pomoglo.

Stanovanje

Većina mladih osoba nema riješeno stambeno pitanje u vidu vlastite nekretnine – mlađe osobe žive sa svojim roditeljima, u iznajmljenom stanu ili domu ukoliko su u sustavu obrazovanja, a ukoliko su izašli iz sustava obrazovanja često žive i dalje sa svojim roditeljima, u drugom krilu/katu kuće, te nešto rjeđe u najmu. Najam stambenog prostora donekle je problematičan jer smatraju da cijena najma i ponuda nisu u skladu te da je veća količina studentske populacije podigla cijenu najma i smanjila ponudu na tržištu. Sam proces osamostaljivanja kroz kupovinu vlastite nekretnine smatraju vrlo teško izvedivim.

Otvaranje studentskog doma svakako prati rast broja studenata Veleučilišta u Karlovcu i otežuje tržište najma stanova u Karlovcu, kao i osigurava pristupačan smještaj studentima za vrijeme akademske godine, a putnicima putem hostela ljeti.

Potpore mladim roditeljima

Kada se raspravlja o prostorima za mlade često se razmišlja u segmentima kulturalne ponude ili edukacija, a zanemaruje se obiteljski život. U Karlovcu potreban prostor koji je namijenjen mladim roditeljima i njihovoj djeci, gdje se mogu održavati radionice nošenja beba, postupanja sa bebama, potpore dojenju, kako započeti dohranu bebe i sl. Mladi roditelji često nemaju dovoljno informacija i u Karlovcu smatraju da nedostaje grupa potpora za dojenje i općenito educiranih osoba koje mogu pomoći roditeljima. Te osobe često dolaze iz drugih gradova držati radionice, ili pak naplaćuju svoje usluge. Potrebno je dodatno podupirati mlade roditelje bilo kroz subvencije vrtića ili kroz poticanje samoorganizacije grupa roditelja, grupe potpore, razmjenu dječje robe i predmeta i druge aktivnosti koje pospješuju kvalitetno roditeljstvo.

CILJEVI:

Cilj 1. Olakšati mladima pristup tržištu rada i jačati konkurentnost mladih na tržištu rada

Cilj 2. Poticati samozapošljavanje i poduzetništvo mladih

Cilj 3. Stvoriti preduvjete za stambeno osamostaljivanje mladih

Cilj 1. Olakšati mladima pristup tržištu rada i jačati konkurentnost mladih na tržištu rada

MJERA 1.	Informiranje mladih o tržištu rada i poticanje razvoja poduzetničkih kompetencija mladih
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu i turizam
SURADNICI U PROVEDBI	Upravni odjel za društvene djelatnosti, Hrvatski zavod za zapošljavanje, CISOK, udruge, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora, Savjet mladih, Javna ustanova Regionalna razvojna agencija Karlovačke županije, Vijeće za tržište rada Karlovačke županije
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Upoznati mlade s programima i mjerama nadležnih tijela i potpornih institucija na području poticanja zapošljavanja i poduzetništva mladih
2020. i kontinuirano	Organizirati edukacije vezane uz vještine traženja posla te poduzetničke vještine
2021. i kontinuirano	Započeti kampanju za priznavanje kompetencija stečenih kroz volontiranje i neformalno obrazovanje - mladi
INDIKATORI PROVEDBE	<u>Indikatori ishoda:</u> Mladi su informiraniji o mogućnostima koje im se pružaju na tržištu rada što u konačnici rezultira i povećanjem broja mladih koji se odlučuju na poduzetničke pothvate. Mladi i poslodavci vrednuju kompetencije stečene kroz volontiranje i neformalno obrazovanje, što se očituje kroz njihovo uključivanje u životopise i razgovore za posao. <u>Indikatori rezultata:</u> Broj organiziranih edukacija, informativnih kampanja, projekata, broj korisnika, procjena važnosti neformalnog obrazovanja i volontiranja (istraživanje).

MJERA 2.	Informiranje dionika na tržištu rada i poticanje partnerskog pristupa usmjerenog na poticanje zapošljavanja i poduzetništva mladih
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu i turizam
SURADNICI U PROVEDBI	Upravni odjel za društvene djelatnosti, Hrvatski zavod za zapošljavanje, CISOK, udruge, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora, Savjet mladih, Javna ustanova Regionalna razvojna agencija Karlovačke županije, Vijeće za tržište rada Karlovačke županije
ROK PROVEDBE	ZADACI
2021. i kontinuirano	Financijski i organizacijski poduprijeti provedbu zajedničkih promidžbenih aktivnosti usmjerenih na poticanje zapošljavanja i poduzetništva mladih – Sajam poslova grada Karlovca, okrugli stolovi, tribine
2020. i kontinuirano	Ojačati suradnju s Vijećem za tržište rada Karlovačke županije u području poticanja zapošljavanja i poduzetništva mladih
2021. i kontinuirano	Započeti kampanju za priznavanje kompetencija stečenih kroz voloniranje i neformalno obrazovanje - poslodavci
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Poslodavci na području Karlovca osvješteniji su o mjerama za zapošljavanje mladih, češće surađuju na zajedničkim projektima za razvijanje tržišta rada. Kod zapošljavanja se češće vrednuju volontersko iskustvo i neformalno obrazovanje kao dodatne kompetencije koje ukazuju na kvalitetu kandidata.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj organiziranih edukacija, informativnih kampanja, projekata, broj korisnika, procjena važnosti neformalnog obrazovanja i voloniranja (istraživanje). Broj predstavnika udruga koje rade s mladima koji sudjeluju u radu Vijeća tržišta rada Karlovačke županije.</p>

MJERA 3.	Poticanje projekata i programa organizacija civilnog društva koji su usmjereni na razvoj kompetencija mladih za tržište rada
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Udruge, Hrvatski zavod za zapošljavanje
ROK PROVEDBE	ZADACI
2021. i kontinuirano	Osigurati sredstva i raspisati natječaj za financiranje projekata organizacija civilnog društva koji su usmjereni na razvoj kompetencija mladih za tržište rada ili osigurati kroz prioriteta područja postojećih natječaja
2020. i kontinuirano	Sufinancirati rad Job cluba za mlade
2020. i kontinuirano	Evaluirati primjere dobre prakse (npr. Klub za zapošljavanje mladih) i izraditi smjernice za daljnje projekte
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Povećan je broj projekata koji se baziraju na razvoj kompetencija mladih za tržište rada, povećan je broj udruga koje se bave temom. Udruge surađuju sa lokalnom samoupravom i drugim suradnicima u provedbi u razvijanju, promociji i provedbi projekata za mlade. Kontinuirano i sustavno se radi na poboljšavanju metoda koje se koriste u radu s mladim nezaposlenim osobama.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj sufinanciranih i provedenih projekata, broj udruga provoditelja, broj korisnika, rezultati istraživanja</p>

Cilj 2. Poticati samozapošljavanje i poduzetništvo mladih

MJERA 1.	Osnaživanje mladih za samozapošljavanje
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu i turizam
SURADNICI U PROVEDBI	HGK, Poduzetnički inkubator, Obrtnička komora, HZZ, udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Informirati mlade o mogućnostima samozapošljavanja
2020. i kontinuirano	Informirati mlade o mogućnostima društvenog poduzetništva
2020. i kontinuirano	Provoditi edukacije za mlade poduzetnike vezane uz pokretanje i vođenje poduzetničkog pothvata
2020. i kontinuirano	Subvencionirati pokretanje prvog poduzetničkog pothvata kroz Natječaj za mlade poduzetnike
2020. i kontinuirano	Osigurati medijsku promociju uspješnih mladih poduzetnika
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Mladi su informiraniji o mogućnostima samozapošljavanja i povećava se broj mladih poduzetnika koji su se prijavili na Natječaje i otvorili vlastito poduzeće.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj ostvarenih potpora na Natječajima, ukupan godišnji iznos ostvarenih potpora, broj novoregistriranih poslovnih subjekata, broj edukacija, broj polaznika edukacija</p>

MJERA 2.	Uspostavljanje mentorske mreže mladih poduzetnika
NOSITELJI	Grad Karlovac, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu i turizam Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Hrvatski zavod za zapošljavanje, CISOK, udruge, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora, Savjet mladih
ROK PROVEDBE	ZADACI
2021. i kontinuirano	Organizacijski i financijski poduprijeti osnivanje i djelovanje mentorske mreže mladih poduzetnika
2021. i kontinuirano	Promovirati rad mentorske mreže mladih poduzetnika
2021. i kontinuirano	Promovirati Business Angels inicijative na nacionalnoj i europskoj razini
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Osnovana je formalna ili neformalna mreža mladih poduzetnika koja djeluje kao think-tank i rasadnik mentora za pomoć mladima koji imaju poduzetničke ideje. Kroz djelovanje mreže utječe se na razvoj poduzetništva i poduzetničkog duha u Karlovcu. Kroz informiranje o Business Angels inicijativama omogućene su investicije u lokalne poduzetničke pothvate.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Osnovana mentorska mreža mladih poduzetnika koja aktivno djeluje. Broj članica, mentora, korisnika. Broj ostvarenih investicija.</p>

MJERA 3.	Unaprjeđivanje rada poduzetničkog inkubatora
NOSITELJ	Grad Karlovac, Grad Karlovac, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu i turizam
SURADNICI U PROVEDBI	Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora, Hrvatski zavod za zapošljavanje
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Procijeniti dosadašnji utjecaj poduzetničkog inkubatora za mlade i izraditi smjernice za daljnji rad
2021. i kontinuirano	Proširiti kapacitete poduzetničkog inkubatora za mlade u skladu sa potrebama (npr. co-working prostor)
2020. i kontinuirano	Osigurati promotivne aktivnosti usmjerene povećanju vidljivosti poduzetničkog inkubatora za mlade
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Broj korisnika poduzetničkog inkubatora je povećan te se kroz aktivnosti procjene potreba lokalnih poduzetnika početnika dodatno modificiraju aktivnosti i prostor.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Provedena procjena trenutnih potreba. Proširenje kapaciteta (u m² i broju prostora). Broj korisnika na razini godine i inkrementalno.</p>

Cilj 3. Stvoriti preduvjete za stambeno osamostaljivanje mladih

MJERA 1.	Izrada Programa mjera za poticanje rješavanja stambenog pitanja mladih
NOSITELJI	Grad Karlovac, Upravni odjel za imovinsko pravne poslove i upravljanje imovinom
SURADNICI U PROVEDBI	Centar za socijalnu skrb, Centar za pružanje usluga u zajednici Vladimir Nazor
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Poboljšati kvalitetu stanovanja ulaganjem u rekonstrukciju starijih kuća ili stanova koji su u vlasništvu Grada Karlovca kojima se osigurava novi ili poboljšava postojeći stambeni prostor
2020. i kontinuirano	Povećati broj gradskih stanova koji se iznajmljuju mladima kroz otkup i/ili izgradnju te najam
2021. i kontinuirano	Sufinancirati kupnju/izgradnju prve nekretnine za mlade
2021. i kontinuirano	Sudjelovati u uspostavljanju stambenih zajednica za mlade bez roditeljske skrbi u kojima se mlade osobe osposobljavaju za samostalan život
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Mladima je omogućeno stambeno osamostaljivanje u vidu postojećih stanova za mlade kao i subvencioniranja vlastitih nekretnina kroz kupovinu ili izgradnju.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj stanova koji su dodijeljeni mladim osobama, broj subvencija. Broj mladih koji su obuhvaćeni mjerom na godišnjoj razini i inkrementalno kroz cijeli period.</p>

MJERA 2.	Educiranje i informiranje mladih o mogućnostima i uvjetima postojećih mjera za osamostaljivanje i kupnju nekretnine
NOSITELJ	Grad Karlovac, UO za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Udruge, Centar za socijalnu skrb
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Izraditi promotivne materijale za informiranje mladih o mogućnostima, uvjetima i pravima za stambeno osamostaljivanje
2021. i kontinuirano	Provoditi edukativne programe o cjeloživotnim vještinama s naglaskom na osamostaljivanje mladih
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Mlade osobe se brže i češće osamostaljuju i odlučuju na samostalan život te su informiraniji o vlastitim pravima iz sfere stanovanja i samostalnog vođenja kućanstva (upravljanje financijama, zdrava prehrana, održavanje kućanstva).</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj promotivnih kampanja, broj projekata i edukacija, broj korisnika</p>

MJERA 3.	Osiguravanje mehanizama pomoći mladim obiteljima
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Dječji vrtići, udruge, Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Pokretanje međuvršnjačke pomoći mladim obiteljima sa novorođenom djecom
2020. i kontinuirano	Osiguravanje prostora za odvijanje programa namijenjenim mladim obiteljima sa djecom
2020. i kontinuirano	Povećati broj dostupnih mjesta u dječjim vrtićima u skladu sa potrebama
2021. i kontinuirano	Smanjiti participaciju roditelja u cijeni boravka ukoliko su oba roditelja mlade osobe
2020. i kontinuirano	Uvesti programe za pomoć i edukaciju mladih obitelji kao jedno od prioritetnih područja u natječaju za mlade
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Mlade obitelji su dobile institucionalnu podršku kroz rad dječjih vrtića i zdravstvenih ustanova te vaninstitucionalnu podršku kroz rad udruga i neformalnih inicijativa mladih. Grad Karlovac kontinuirano ulaže u vrtiće i povećava smještajne kapacitete u skladu sa potrebama građana dok se sama kvaliteta rada u vrtićima dodatno povećava kroz edukativne aktivnosti, kao i njihovo opremanje.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj projekata i programa pomoći mladim obiteljima. Broj djece sa smanjenom participacijom u cijeni boravka u vrtiću godišnje i inkrementalno. Ukupan broj mjesta u gradskim vrtićima.</p>

JANVIER

FÉVRIER

MARS

AVRIL

MAI

JUIN

JUILLET

11 $\frac{23}{55}$ 0 $\frac{12}{0}$
midi
minuit1 $\frac{13}{05}$
TREIZE
CINQ10 $\frac{22}{50}$
DIX-DEUX9 $\frac{21}{45}$
moins
le quart0
0

CINQUANTE

7 $\frac{19}{35}$
DIX-NEUF
TRENTE-CINQ6 $\frac{18}{30}$
et demi
DIX-HUIT5 $\frac{17}{25}$
DIX-SEPT
VINGT-CINQ2 $\frac{14}{10}$
QUATORZE
DIX3
et
GU4 $\frac{16}{20}$
SEIZE
VINGT

Poglavlje 2.

Edukacija i informiranje mladih – Formalno i neformalno obrazovanje, informiranje i savjetovanje

Strategija za obrazovanje, znanost i tehnologiju (NN, 124/14) prepoznaje obrazovanje i znanost kao razvojne prioritete Republike Hrvatske koji joj jedini mogu donijeti dugoročnu društvenu stabilnost, ekonomski napredak i osiguranje kulturnog identiteta. Posebna pozornost posvećuje se kvaliteti obrazovanja, s naglaskom na stjecanje osnovnih znanja i transverzalnih vještina koje svakom građaninu osiguravaju temelje za cjeloživotno učenje kako bi se mogao uspješno nositi s privatnim i profesionalnim izazovima života u demokratskom društvu, na globalnom tržištu, u uvjetima sve ograničenijih prirodnih resursa i sve ugroženijeg okoliša (Spajić Vrkaš i Potočnik, 2017). Recentna istraživanja pokazuju da mladi smatraju da kvalitetno obrazovanje pojedinca povezuje sa svijetom oko sebe i utječe na napredovanje na poslu i visinu plaće te predstavlja preduvjet za ostvarivanje višeg životnog standarda i društvenog ugleda.

Kvalitetno obrazovanje se danas promatra kroz koncept cjeloživotnog učenja i ne obuhvaća samo formalno obrazovanje kroz primarno, sekundarno i tercijarno obrazovanje već i neformalno i informalno obrazovanje. Posebnu pozornost treba posvetiti i prepoznavanju i vrednovanju kompetencija stečenih kroz neformalno i informalno obrazovanje. Sa svim navedenim slaže se i Europska komisija (2010) koja investiranje u obrazovanje, izobrazbu i cjeloživotno učenje postavlja kao prioritet s ciljem povećanja zapošljivosti, osobito među mladima, aktivnog građanstva te društvene inkluzije i održivosti.

Osim obrazovanja, prepoznaje se i važnost informiranja mladih. Informacija je preduvjet sudjelovanja. Bez informacije ili bez sposobnosti analiziranja i korištenja informacija mladi mogu imati teškoća pri ostvarivanju svojih potencijala i aktivnog uključivanja u društvo. Osim samog postojanja informacije, bitno je prilagoditi način pružanja informacija u smislu da su mladima razumljive, da uz pomoć njih mogu donijeti informiranu odluku te da potiču samostalnost i njihovo osnaživanje. Europska povelja o informiranju mladih ističe da poštivanje demokracije, ljudskih prava i temeljnih sloboda podrazumijeva pravo svih mladih ljudi na pristup sveobuhvatnim, objektivnim, razumljivim i pouzdanim informacijama o svim njihovim pitanjima i potrebama. Ovo pravo na informaciju pri-

znato je u mnogim međunarodnim dokumentima, među ostalima i Općom deklaracijom o ljudskim pravima.

Na tematskoj jednodnevnoj radionici održanoj 23. svibnja 2019. godine sudjelovalo je 18 osoba. Osim predstavnika Grada, Savjeta mladih grada Karlovca, institucija (HZZ, Obiteljski centar) i organizacija civilnog društva, na ovoj su radionici sudjelovale i mlade osobe. Grupa sudionika bila je raznovrsna i tema obrazovanja, informiranja i savjetovanja sagledala se iz više različitih perspektiva, međutim nedostajao je detaljniji uvid predstavnika odgojno – obrazovnih institucija. Sudionici su kroz aktivni angažman i kroz neformalnu metodu rada detektirali niz problema i prepreka za mlade u obrazovnom sustavu, koji su inkorporirani u ciljeve. Svaki od ciljeva ima i specifične mjere koje se namjeravaju provesti u narednom razdoblju.

Socijalni i ekonomski aspekt utječe na postizanje željenog stupnja obrazovanja i postoji izražena potreba za mjerama koje bi olakšale dostupnost obrazovanja i to neovisno o socioekonomskom statusu mladih. Prema tome, važno je osmisliti mehanizme koji će mladima pružiti financijsku podršku tijekom školovanja. Postojeći sustav stipendiranja potrebno je nadograditi i uvesti kategorije vezane uz akademski uspjeh, socijalni status, pohađanje obrazovanja za deficitarna zanimanja te izvanredne uspjehe na državnim i međunarodnim natjecanjima ili ostala značajna postignuća.

Osim mehanizama podrške mladima, važno je poticati i podržati provedbu građanskog odgoja i obrazovanja. GOOD inicijativa ističe da stavljanje ljudskih prava i aktivnog sudjelovanja građana u okviru obrazovnog sustava čini društvo pluralističkim, aktivnim, inkluzivnim i otvorenim, a njegove građane i građanke odgovornim i punopravnim članovima zajednice, sposobnima donositi informirane i promišljene odluke o važnim pitanjima za društvo u kojem žive i djeluju.

Profesionalna orijentacija skup je različitih aktivnosti koje pojedincima omogućuju prepoznavanje vlastitih interesa, kompetencija i sposobnosti u različitim periodima života, kako bi se postigli odluke o obrazovanju, osposobljavanju i zapošljavanju koje će im pomoći u razvoju vlastite profesionalne karijere (Europska komisija, 2008). Istraživanje o profesionalnoj orijentaciji mladih u Hrvatskoj (Rafajac, 2019) ističe da je mali broj ispitanih mladih potpuno siguran u odabiru zanimanja i sugerira da velik broj mladih ljudi u Republici Hrvatskoj treba usluge profesionalne orijentacije. Predloženim mjerama Gradskog programa za mlade žele se unaprijediti mehanizmi profesionalne orijentacije u lokalnoj zajednici, kroz umrežavanje više relevantnih sudionika i poticanje deinstitutionalizacije usluga profesionalne orijentacije, temeljenih na stvarnim potrebama mladih.

Neformalno obrazovanje postaje od sve većeg značaja u današnjem dinamičnom okruženju i s obzirom na koncept cjeloživotnog učenja. Prema tome, obrazovanje ostaje ne samo u domeni odgojno-obrazovnih ustanova već se širi i na izvanškolske aktivnosti, institucije, tvrtke, udruge, nacionalne i međunarodne organizacije itd. Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije predviđa veće uključivanje mladih u neformalne i informalne oblike učenja. Od ključne je važnosti podupiranje programa neformalnog obrazovanja za mlade temeljenog na potrebama i interesima mladih te usmjerenih na razvoj i usavršavanje kompetencija potrebnih na tržištu rada kao i aktivnom sudjelovanju mladih u društvu osobito u onim područjima koja nisu u potpunosti obuhvaćena sustavom formalnog obrazovanja.

Jedan od velikih izazova s kojim se suočavamo danas je i uspostava procesa i sustava priznavanja stečenih znanja i vještina, osobito onih proizašlih iz neformalnog i informalnog obrazovanja. Kroz

vrednovanje neformalnog obrazovanja teži se povećanom uključivanju mladih u takve programe. Jedan od načina predviđenih ovim Programom je i redefiniranje kriterija Pravilnika o stipendiranju s dodatnim kriterijem za bodovanje neformalnog obrazovanja.

Obzirom na specifičnost skupine i lokalne zajednice na koju se ovaj Program odnosi u sljedeće će se četiri godine raditi na osiguranju pravednog, uključivog i poticajnog sustava stipendiranja mladih, stvaranje okruženja za razvoj građanskog odgoja i obrazovanja, umrežavanje dionika s ciljem povećanja kvalitete i dostupnosti usluga profesionalne orijentacije, poticanje i razvoj neformalnih programa za mlade temeljenih na potrebama mladih i priznavanja kompetencija stečenih kroz neformalno obrazovanje.

Branimira Penić
mag. paed.

Rezultati istraživanja

Obrazovanje se dijeli na formalno obrazovanje koje se provodi u osnovnim, srednjim školama i Veleučilištu te neformalno koje često provode udruge mladih i za mlade te drugi akteri. Grad Karlovac ima ingerenciju nad osnovnim školama, a Karlovačka županija nad srednjim školama – u svrhu što kvalitetnije suradnje potrebno je institucionalno povezati aktere i ostvariti kvalitetan komunikacijski kanal u ostvarivanju suradnje formalnog i neformalnog obrazovanja. Svi akteri se slažu da je sa neformalnim obrazovanjem i aktivizmom mladih potrebno početi od osnovne škole i dalje kroz srednju školu kako bi se i učenici, ali i njihovi roditelji socijalizirali na način da razumiju prednosti aktivnog građanstva te da uključuju i usmjeravaju djecu i mlade na taj tip aktivnosti. Kako bi se to ostvarilo potrebno je snažnije podupirati nastavno osoblje da surađuje sa različitim udrugama te osigurati ulazak organizacija za mlade u osnovne i srednje škole u svrhu informiranja, osnivanja volonterskih klubova te dugoročne suradnje na pisanju i realizaciji zajedničkih projekata.

Formalno obrazovanje

Ponuda obrazovnih programa srednjih škola je zadovoljavajuća, no mladi tvrde da je potrebno osuvremeniti određene dijelove kurikulumu ili ponuditi alternativne oblike obrazovanja koji mogu nadomjestiti trenutne nedostatke. Ponuda aktivnosti za mlade koje se nude u srednjim školama su raznovrsne, ali se ostavlja dojam da je najveća ponuda koncentrirana u Gimnaziji. Potrebno je raditi na realizaciji dodatnih i izvannastavnih aktivnosti, ali i povećavanju broja udruga i projekata koji se održavaju u suradnji sa školama. Jednosmjenski rad u školama omogućava učenicima kvalitetnije provođenje slobodnog vremena, ali i ostavlja školske prostore slobodnima za dodatne i izvanškolske aktivnosti te druge oblike učenja i provođenja slobodnog vremena. Suradnja udruga sa Veleučilištem se povećava, posebice kroz projekte udruge KA-MATRIX. Ipak, postoji problem inkluzije većeg broja studenata Veleučilište u lokalnu zajednicu s obzirom da je većina studenata iz drugih gradova koji odlaze iz Karlovca za vikend u svoje rodne krajeve.

Učenici i studenti informirani su o stipendiji Grada Karlovca, ali generalno ne znaju kriterije i zapravo manji ih se broj odlučio i prijaviti.

Neformalno obrazovanje

Kod realizacija dodatnih aktivnosti potrebno je razmisliti i u kombiniranju sa drugim prostorima za mlade s obzirom da su svi učenici srednjih škola jednoglasno zaključili da ih dodatan tip aktivnosti koji se odvija u školama često odbija jer je u školi, pa imaju osjećaj prisile i ponekad dosade. Tu bi tezu svakako valjalo provjeriti sa većim brojem učenika radi što bolje izrade ponude neformalnih programa kroz kombinaciju više prostora unutar nekog neformalnog kurikulumu. Ipak, osobe koje rade s mladima zaključuju da su škole, posebice sat razredne zajednice odlični za inicijalno informiranje i kratke edukacije o pojedinim temama, posebice dubljeg upoznavanja sa strukom ili pak generalnog informiranja, npr. o Erasmus+ projektima i sl.

Mladi prepoznaju važnost neformalnog obrazovanja i stavljaju naglasak na širok spektar interesa: od predavanja, tečajeva i radionica koji bi trebali biti prilagođeni različitim fazama života pojedinih grupa mladih (večernji sati, vikend, za vrijeme nastave, poslije nastave i sl.). Teme od interesa baziraju se na učenju jezika, pisanju projekata, aktivizam, stručne radionice i seminare (psihologija, ekonomija, elektrotehnika), učenje praktičnih vještina (izrada nakita, kućni popravci, DIY radinost), ali i umjetničkih (DJ, sviranje instrumenata).

CILJEVI:

Cilj 1. Osigurati uvjete za kvalitetno formalno obrazovanje mladih

Cilj 2. Stvaranje preduvjeta za razvijanje sustava profesionalne orijentacije mladih

Cilj 3. Poticanje provedbe programa neformalnog obrazovanja u skladu s potrebama mladih

Cilj 4. Osnažiti mlade za uključivanje u programe neformalnog obrazovanja

Cilj 1. Osigurati uvjete za kvalitetno formalno obrazovanje mladih

MJERA 1.	Sufinanciranje poboljšanja uvjeta za kvalitetno srednjoškolsko i visoko obrazovanje mladih osoba
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Karlovačka županija, srednje škole, udruge, Zaklada Nikola Tesla
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Odrediti kriterije i na godišnjoj razini stipendirati učenike i studente prema obrazovnom/akademsom uspjehu
2020. i kontinuirano	Odrediti kriterije i na godišnjoj razini stipendirati učenike s obzirom na socijalni status
2020. i kontinuirano	Odrediti kriterije i na godišnjoj razini stipendirati učenike deficitarnih zanimanja
2020. i kontinuirano	Odrediti kriterije i osigurati nagrađivanje učenika srednjih škola i studenata s izvanrednim uspjehom na državnim i međunarodnim natjecanjima ili drugim značajnim postignućima
2020. i kontinuirano	Odrediti kriterije za sufinanciranje i osigurati sufinanciranje prijevoza učenika i studenata s područja Grada Karlovca
INDIKATORI PROVEDBE	<u>Indikatori ishoda:</u> Na godišnjoj razini su osigurana sredstva za provedbu natječaja za stipendiranje učenika i studenata. Kriteriji i opseg stipendiranja usklađuju se prema dostupnim podacima o tržištu rada. Sufinanciran je prijevoz učenika i studenata prema određenim kriterijima. <u>Indikatori rezultata:</u> Broj dodijeljenih stipendija, broj dodijeljenih nagrada, ukupan iznos dodijeljenih stipendija i nagrada; sufinanciran prijevoz (broj učenika/studenata i ukupan iznos)

MJERA 2.	Stvaranje preduvjeta za razvoj građanskih kompetencija mladih
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Karlovačka županija, osnovne i srednje škole, udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Poticanje škola na aktivno provođenje građanskog odgoja i obrazovanja kroz informiranje i edukacije odgojno – obrazovnih djelatnika
2020.	Uspostaviti kriterije za provedbu programa građanskog odgoja i obrazovanja organizacija civilnog društva
2020. i kontinuirano	Osigurati financijsku potporu organizacijama civilnog društva za provedbu aktivnosti u području građanskog odgoja i obrazovanja
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Stvoreni preduvjeta za obogaćivanje i unapređivanje trenutnog redovnog nastavnog i izvannastavnog oblika građanskog odgoja u osnovnim i srednjim školama kroz izrade modula „Civilno društvo i aktivizam u školama“.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Pokrenut pilot projekt uvođenja građanskog odgoja u školama, izrađen modul, broj obuhvaćenih učenika, broj suradnika</p>

MJERA 3.	Uspostavljanje partnerstva Veleučilišta u Karlovcu i Grada Karlovca sa ciljem povezivanja Veleučilišta sa širom lokalnom zajednicom
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Veleučilište u Karlovcu, udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Formalizirati suradnju i razvijati partnerstvo između Veleučilišta u Karlovcu i Grada Karlovca u svrhu razvijanja zajedničkih projekata u zajednici
2020. i kontinuirano	Uključiti stručnjake i studente s Veleučilišta u projekte kojima je Grad nositelj ili partner
2020. i kontinuirano	Organizirati i provesti inovativne metode poučavanja poput projektne nastave, društveno korisnog učenja i sl.
2020. i kontinuirano	Poticati suradnju Veleučilišta u Karlovcu i organizacija civilnog društva putem suradnje na zajedničkim projektima
2020. i kontinuirano	Uključivanje studenata Veleučilišta u rad organizacija civilnog društva kroz organizacije aktivnosti i događanja usmjerenih studentima
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Kroz partnerske projekte povećala se suradnja Veleučilišta sa gradom Karlovcem i udrugama koje rade s mladima. Kroz projekte uključuju se studenti u udruge, a posebice se radi na razvijanju projekata koji koriste inovativne metode učenja i razvijanja koristi za lokalnu zajednicu.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Potpisan sporazum o partnerstvu, broj ostvarenih projekata, broj uključenih korisnika</p>

Cilj 2. Stvaranje preduvjeta za razvijanje sustava profesionalne orijentacije mladih

MJERA 1.	Poticanje međusektorskog partnerstva za razvijanje sustava profesionalne orijentacije mladih
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Hrvatski zavod za zapošljavanje, CISOK, udruge, osnovne i srednje škole, Veleučilište u Karlovcu, Gospodarska komora, Obrtnička komora
ROK PROVEDBE	ZADACI
2021. i kontinuirano	Deinstitucionalizirati dio sustava pružanja podrške u profesionalnoj orijentaciji mladih
2021. i kontinuirano	Podržati razvoj partnerstva lokalnih dionika, institucija i OCDA s ciljem stvaranja kvalitetnih programa profesionalne orijentacije mladih
2021. i kontinuirano	Uspostaviti suradnju civilnog sektora, obrazovnih ustanova i Grada Karlovca s ciljem boljeg informiranja mladih o prilikama za daljnje obrazovanje i usavršavanje
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Sustav pružanja profesionalne orijentacije je deinstitucionaliziran na način da se mlade dodatno usmjerava na organizacije civilnog društva i inicijative koje pružaju savjetovanja i podršku u profesionalnoj orijentaciji.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj razvijenih projekata za podršku u profesionalnoj orijentaciji mladih, broj partnera, broj korisnika</p>

MJERA 2.	Poticanje i podržavanje projekata organizacija civilnog društva usmjerenih profesionalnoj orijentaciji mladih
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Hrvatski zavod za zapošljavanje, CISOK, udruge, osnovne i srednje škole, Veleučilište
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Osigurati provedbu projekata koji usmjeravaju mlade u smjeru željene karijere te pružati podršku roditeljima

2020. i kontinuirano	Poticati projekte usmjerene na pružanje podrške mladima za samostalno istraživanje i korištenje informacija o mogućnostima školovanja i različitim karijerama
2020. i kontinuirano	Financirati i/ili podržavati organizaciju stručnih posjeta veleučilištima i fakultetima van Karlovca (dani otvorenih vrata i sajmovi)
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Poboljšani uvjeti za profesionalnu orijentaciju mladih i razvoj karijere.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj projekata, broj korisnika, broj organiziranih posjeta</p>

MJERA 3.	Informiranje o mogućnostima obrazovanja mladih u Karlovcu
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Srednje škole, Veleučilište u Karlovcu, udruge, Savjet mladih
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Organizacijski i financijski podržati pripremu i provedbu Sajma srednjih škola na godišnjoj bazi
2020. i kontinuirano	Izraditi katalog srednjih škola s osnovnim informacijama o programima i osobnim iskustvima učenika, bivših učenika i nastavnika
2020. i kontinuirano	Organizacijski i financijski podržati pripremu i provedbu Tjedna visokog obrazovanja
2020. i kontinuirano	Promovirati stipendiju Grada Karlovca u srednjim školama i Veleučilištu te drugim prostorima za mlade
2020. i kontinuirano	Poticati međuvršnjačko informiranje srednjoškolaca i studenata o mogućnostima obrazovanja
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Mladima je omogućeno više izvora za informiranje o mogućnostima obrazovanja što omogućuje kvalitetniji i informiraniji odabir buduće karijere. Srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje je pristupačnije i razumljivije te mladi lakše odabiru željeno zanimanje.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Proveden Sajam srednjih škola, proveden Sajam stipendija, proveden Tjedan visokog obrazovanja, broj organizacija i sudionika, broj korisnika.</p>

Cilj 3. Poticanje provedbe programa neformalnog obrazovanja u skladu s potrebama mladih

MJERA 1.	Razvijanje sustava kvalitetnog informiranja mladih o programima i mogućnostima neformalnog obrazovanja
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Info centar za mlade, srednje škole, Veleučilište u Karlovcu, udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Organizacijski i financijski podržati pripremu i provedbu Tjedna neformalnog obrazovanja na godišnjoj bazi
2020. i kontinuirano	Izraditi katalog programa i aktivnosti neformalnog obrazovanja koje provode organizacije civilnog društva
2020. i kontinuirano	Osnajiti suradnju obrazovnih institucija (srednjih škola, Veleučilišta u Karlovcu) i organizacija civilnog društva kroz promociju aktivnosti neformalnog obrazovanja
2020. i kontinuirano	Stvoriti uvjete za primjenu modernih tehnologija u promociji i primjeni programa neformalnog obrazovanja
2020. i kontinuirano	Organizacija dana neformalnog obrazovanja
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Razvijen je sustav informiranja mladih o programima neformalnog obrazovanja kroz obrazovne institucije te kampanje koje su namijenjene široj skupini mladih. Izrađen je katalog programa i aktivnosti koji služi jednostavnijem pronalasku željenih aktivnosti, ali i kao baza znanja za organizacije koje provode programe.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj obrazovnih institucija koje surađuju u informiranju, izrađen katalog, statistički podaci, broj korisnika (direktni i indirektni), Proveden dan neformalnog obrazovanja – jednom godišnje</p>

MJERA 2.	Podržavanje udruga, pojedinaca i institucija koje provode programe neformalnog obrazovanja
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Udruge, srednje škole, Veleučilište u Karlovcu
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Osigurati sufinanciranje projekata i programa neformalnog obrazovanja kroz prioritarno područje u Natječaju za mlade
2020. i kontinuirano	Promovirati projekte i programe neformalnog obrazovanja koje provode organizacije civilnog društva
2020. i kontinuirano	Poticanje razvoja i provedbe online programa neformalnog obrazovanja
2020. i kontinuirano	Stvoriti preduvjete za provedbu neformalnih programa obrazovanja u područjima koja formalnim obrazovanjem nisu u potpunosti pokrivena (medijska i digitalna pismenost, financijska pismenost, poduzetništvo, održivi razvoj i globalno obrazovanje)
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Projekti i programi neformalnog obrazovanja su podržani od Grada Karlovca te se provode u partnerstvu sa obrazovnim institucijama. Razvijeni su novi oblici neformalnih programa koji su dostupni široj javnosti, posebice putem web platformi i sl.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj sufinanciranih projekata, broj partnera, broj korisnika, broj razvijenih programa</p>

MJERA 3.	Osnivanje radne skupine za neformalno obrazovanje
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Udruge, srednje škole, Veleučilište u Karlovcu
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020.	Osnovati radnu skupinu za neformalno obrazovanje sastavljenu od stručnjaka, osoba koje rade s mladima i mladih osoba
2020. - 2021.	Provesti istraživanje s ciljem određivanja obrazovnih potreba mladih u lokalnoj zajednici
2020. - 2021.	Odrediti standarde kvalitete programa neformalnog obrazovanja
2020.	Izraditi bazu projekata i programa neformalnog obrazovanja
2020.	Izrada baze mentora i provoditelja programa neformalnog obrazovanja
2020. – 2021.	Uvesti oznaku kvalitete programa neformalnog obrazovanja
2020. i kontinuirano	Izvjestavati i revidirati učinkovitost programa neformalnog obrazovanja za čije je provođenje utvrđena potreba na godišnjoj razini
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Kroz osnovanu radnu skupinu unaprijeđen je status neformalnog obrazovanja u lokalnoj zajednici. Istražene su potrebe, izrađeni standardi, smjernice i izrađena je baza znanja prema kojoj se kreiraju projekti i programi.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Osnovana radna skupina, broj mentora, broj projekata, određeni i uvedeni standardi kvalitete</p>

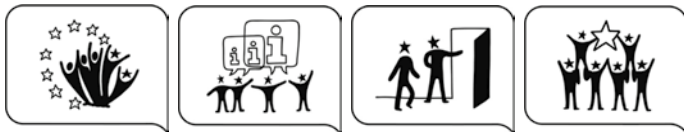
Cilj 4. Osnajiti mlade za ukljuivanje u programe neformalnog obrazovanja

MJERA 1.	Vrednovanje kompetencija stečenih kroz neformalno obrazovanje
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020.	Nadograditi kriterije u Pravilniku o stipendiranju te dodati kriterij za bodovanje neformalnog obrazovanja i volontiranja (npr. Youthpass, potvrda o volontiranju)
2020. i kontinuirano	Poticati dodjelu potvrda o neformalnom obrazovanju sa stećenim kompetencijama i s oznakom kvalitete programa neformalnog obrazovanja
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Uspostavljen je sustav izdavanja potvrda o neformalnom obrazovanju sa stećenim kompetencijama te se te potvrde valoriziraju od strane poslodavaca, na natječajima za stipendije i sl.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj programa koji izdaju potvrde, nadograđeni kriteriji u Pravilniku o stipendiranju</p>

Poglavlje 3.

Izgradnja civilnog društva, informiranje, mobilnost i volonterizam mladih

Mladi predstavljaju zasebnu društvenu grupu kojoj je potrebna integracija u društvo, a to društvo ih percipira ili kao problem ili kao resurs. Niska razina sudjelovanja mladih u različitim sferama života od lokalne do europske razine dovelo je do postavljanja cilja EU strategije za mlade usmjerenog na poticanje sudjelovanja mladih u društvu u smislu osnaživanja mladih za demokratsko sudjelovanje. Ako to spustimo na lokalnu razinu uviđamo jednak izazov. Mladi u Karlovcu svjesni su aktivne manjine i pasivne većine no to objašnjavaju niskom razinom informiranosti koja se često navodi kao preduvjet sudjelovanja. Mladima je nužna primjerena razina informiranosti o njihovim pravima i mogućnostima te o programima i uslugama koje im se nude. Aktivan građanin nije samo status nego i uloga što znači kontinuirano sudjelovanje u životu zajednice kroz njeno osmišljavanje i kreiranje. Sudjelovanje u zajednici podrazumijeva niz mogućnosti i načina kroz različite aktivnosti i inicijative putem formalnih oblika udruživanja poput organizacija civilnog društva ili neformalnih inicijativa koje, opet, nastaju kao odgovor na određeni problem. Civilno društvo je izuzetno bitan segment razvoja aktivnih građana jer kroz njihovo djelovanje mladi se vježbaju za preuzimanje i prakticiranje uloge aktivnog građanina u različitim segmentima društvenog života.

Volontiranje je izuzetno dobar alat za uključivanje mladih u aktivno sudjelovanje. Mladi prepoznaju važnost volontiranja, ali još uvijek ga vide kao aktivnost s ciljem pomoći drugima ili rješavanje nekog problema u zajednici, a manje kao priliku za usavršavanjem, stjecanjem kompetencija i razvijanjem tzv. mekih i transverzalnih vještina. Iako većina mladih želi volontirati, nisu dovoljno informirani gdje i kako se uključiti u volonterske aktivnosti, a dio njih volontiranje percipira kao besplatni rad.

Savjet mladih je savjetodavno tijelo sastavljeno od mladih osoba čija je funkcija savjetovanje gradskog Vijeća. Većina mladih nije čula za Savjet mladih, a i oni koji jesu ne znaju koja je uloga Savjeta mladih niti što rade. Sudjelovanje Savjeta mladih u cijelom procesu izrade politika za mlade, provedbu i praćenje ocjenjuje se vrlo važnim no potrebno je povećati vidljivost Savjeta mladih, ali i informirati i educirati mlade kao i osobe koje rade s mladima o njihovoj ulozi u zajednici.

Na tematskoj radionici, u svrhu izrade 3. Gradskog programa za mlade grada Karlovca, održanoj 14. svibnja 2019.g. u Centru za mlade u Grabriku sudjelovalo je ukupno 29 osoba od čega 19 mladih i članova Savjeta mlade te 10 osoba koje rade s mladima i predstavnici Grada Karlovca. Na radioni-

cama se raspravljalo na koji način poboljšati informiranost mladih i kako stvoriti poticajno okruženje za aktivno sudjelovanje mladih. Najveći izazov ovog poglavlja je nedovoljna informiranost mladih jer i kad žele aktivno sudjelovati ne znaju kome se obratiti odnosno kako se uključiti. Poticanje na prvo volontersko iskustvo je izuzetno bitno te se predlaže da organizatori volontiranja dolaze u škole prezentirati mogućnosti uključivanja. Kao odgovor na rješavanje određenih problema iz ovog područja donesena su 4 cilja.

Prvi cilj je olakšati mladima pristup informacijama kroz jačanje kapacitete postojećeg info centra za mlade te jačati međusektorsku suradnju u području informiranja mladih. Izuzetno je važna umreženost i suradnja različitih dionika u zajednici radi informiranja mladih odnosno kako bi mladi u svakom trenutku imali kvalitetne i točne informacije. Preporuke su da se pojača kapacitet Info portala za mlade, da se ojačaju kapaciteti info centra za mlade te da se krene u informiranje „face to face“ i na ulici. Informiranje bi se trebalo provoditi u školama te je potrebno raditi na umrežavanju i suradnji škola i OCD-a, ali i ostalih relevantnih dionika. Također, potrebno je osigurati veću vidljivost info centra za mlade na svim društvenim mrežama.

Drugi cilj je poticati i uključivati mlade u volonterske aktivnosti i aktivno sudjelovanje u zajednici kroz kontinuirane edukacije o volonterstvu i informiranje o ponudi volonterskog rada. Potrebno je više promovirati vrednovanje volonterskog rada i održati sustav podrške održivosti volonterskog centra. Uključivanje mladih u društvene procese posebice u rad Savjeta mladih je izuzetno važno te treba kontinuirano raditi na informiranju i educiranju mladih, ali i odraslih o ulozi Savjeta mladih u zajednici.

Organizacije civilnog društva izuzetno su bitan element kada govorimo o aktivnom sudjelovanju no same po sebi ovisne su o financijskim sredstvima različitih donatora i često ne mogu osigurati kontinuitet aktivnosti. Tako dolazimo do 3. cilja koji bi trebao omogućiti bolji položaj udruga mladih i za mlade kroz poticanje i razvijanje sustava potpore udrugama mladih i za mlade. Kroz osiguravanje sredstava za sufinanciranje projekata i programa takvih udruga te sufinanciranje Centra za mlade. Time se mladima daje mogućnost za uključivanje u različite aktivnosti, ali potiče ih se da budu kreatori inicijativa u lokalnoj zajednici.

Mobilnost mladih također je bitno područje jer se pokazalo da se na taj način najbolje uči te da po povratku s mobilnosti mladi se puno više aktiviraju u svojoj lokalnoj zajednici. Prije svega mlade treba informirati o programima mobilnosti i načinima uključivanja, a Grad Karlovac nastaviti sa sufinanciranjem programa mobilnosti.

Biti mlad i motiviran za raditi promjene, pomagati i davati podršku drugima i učiti o svijetu oko sebe najbolji je način za stvaranje, ne samo osobnih kvaliteta, nego i za stvaranje kvalitetne zajednice. Mobilizacijom mladih te njihovim aktiviranjem rješava se njihov problem, a njihovo djelovanje održava se na cjelokupnu zajednicu.

Aleksandra Podrebarac

Rezultati istraživanja

Informiranje

Izvori informiranja mladih osoba mogu se grupirati u nekoliko kategorija: obitelj i prijatelji, obrazovne ustanove, vanjsko oglašavanje putem plakata/letaka te Internet (web stranice i društvene mreže). Smatraju da nerijetko ne zamijete plakate ili letke te da im taj način informiranja osobito često ne odgovara. Informiranje na koje se može utjecati svodi se na osobno informiranje putem škola, putem interneta te osobno informiranje na ulici (*street youth work*).

S obzirom da skoro 100% mladih osoba koristi Internet, bilo putem mobitela ili osobnog računala to je logično jedan od najjednostavnijih kanala za plasiranje informacija mladim osobama. Ipak, važno je napomenuti da postoje značajne razlike između načina korištenja interneta među dobnim grupama mladih osoba. Starije skupine mladih češće koriste Facebook, a mlađe koriste Instagram. Spremnost na *googlanje* i traženje informacija na web stranicama pada sa dobi te mladi žele što jednostavnije i brže informacije koje će pogledati na svom *news feedu* ili *storyu*. Takvi novi oblici korištenja društvenih mreža i interneta koji se svakih nekoliko godina mijenjaju i revolucionariziraju iziskuju značajan trud i znanje organizacija i institucija koje komuniciraju sa mladima, koje većinom komunikacijski funkcioniraju isključivo kroz mailing liste, objave u medijima te izradu Facebook evenata sa teško prohodnim tekstovima koji su više prilagođeni donatoru nego korisnicima. Mlađi kažu da im često informacije propaknu i da ne čuju za neko događanje koje bi ih interesiralo.

I mlade osobe i osobe koje rade s mladima se slažu da je odlazak u srednje škole najbolji način za informiranje jer: pokriva sve mlade srednjoškolskog uzrasta, brzo je, sudjelovanje je često obavezno ili preporučeno, drugačiji je način informiranja od regularnog rada u srednjoj školi, pa informacije ostaju upečatljivije. Organizirano predstavljanje rada udrugama u školama ili predstavljanje mjesečnog programa događanja su načini kako sustavno informirati mlade osobe. U ovom trenutku mladi smatraju da nisu dovoljno informirani i da su škole potencijal kroz koji bi mogli biti dublje uključeni u rad udrugama mladih. Napominju da ne dobivaju dovoljno informacija kroz obrazovni sustav, iako im se čini da je upravo škola ta zbog socijalizacijskog karaktera, i količine vremena provedenog u školi mjesto gdje bi se trebali informirati i aktivirati: kroz info pultove, digitalne oglasne pozicije do grupnog informiranja kroz sat razrednika ili izvanškolske aktivnosti koje se ravnomjerno nude u svim školama, što nije trenutno slučaj.

S obzirom na generalan stav mladih da samostalno dovoljno ne traže informacije, ali i da se informacije ne plasiraju na njima zanimljiv način predlažu nekoliko grupa aktivnosti koje bi ih dodatno potaknule na informiranje: prilagođavanje Internet komunikacije i alata mladim osobama, direktna grupna i individualna aktivacija kroz radionice u školama i u javnim prostorima.

Bit komunikacije s mladima na internetu je u brzini i jednostavnosti komunikacije, koja će iskočiti u moru informacija s kojima se susreću svaki dan na društvenim mrežama. Svakako je potrebno koristiti Facebook, a napose Instagram na mladima interesantan i pristupačan način. Informacije su često izrađene iz perspektive pružatelja usluga te djeluju previše formalno, dosadno i neinteresantno što odbija mlade, iako se iza tako definirane informacije krije interesantna aktivnost. Svi napominju da je najvažnije ostvariti prvi kontakt s mladim osobama, što se češće provodi uživo.

Mjesta prvog kontakta s mladima, gdje se mlade može zainteresirati za daljnje traženje informacija su škole i ulica. Moto kojeg je potrebno držati se jest da ne treba čekati mlade da dođu na aktivnosti i tražiti informacije već da treba doći mladima i ponuditi im aktivnosti i pitati ih za mišljenje i

uključivanje. Škole su zbog prije navedenih razloga kvalitetna mjesta za uspostavljanje prvog kontakta sa mladima te je važno napraviti kvalitetnu sinergiju škola i organizatora aktivnosti za mlade gdje će se na sistematičan i mladima zanimljiv način prezentirati sve što se nudi mladima.

Grupne diskusije koje su povezane sa aktivacijom mladih osoba i konkretnim rješavanjem problema su modus koji se sviđa mladim osobama i htjeli bi češće sudjelovati u takvim aktivnostima jer uče nove načine komunikacije, informiraju se i poziva ih se na akciju. Kroz razgovore je često spominjano aktiviranje mladih i angažman koji su nazivali „radnim akcijama“ te uključivanje u aktivnosti koje su na otvorenom, inkluzivne i generalno korisne iz perspektive rada vlastitim rukama, pomaganja drugima i sl. Važan faktor u tome jest vidljivost u lokalnoj zajednici i podrška od šire lokalne zajednice, počevši od roditelja i drugih odraslih osoba koje podržavaju programe koji su napravljeni za i od mladih osoba.

Volontiranje

Većina mladih bi volontirala i većinom žele volontirati sa životinjama, ranjivim skupinama ili podučavati djecu i mlade kroz pomoć u učenju. Često se spominje humanitarni rad ili generalno pomaganje kroz volontiranje. Percipirani cilj volontiranja je prije svega pomoć drugim osobama ili mijenjanje konkretnog problema u zajednici kroz neki oblik radne akcije. Iako većina mladih želi volontirati i pokazuje interes, nisu dovoljno informirani o tome kako volontirati, gdje se prijaviti, da se za pojedino događanje traže volonteri i tome slično. Također, problem volontiranja je percepcija da se radi besplatno, što se često događa zbog vidljivosti volonterskih pozicija na događanjima i manifestacijama koje bi prema njihovom mišljenju trebali biti plaćeni poslovi. Informiranost o volonterskim akcijama češća je kod osoba koje pohađaju Gimnaziju i u kontaktu su sa drugama koje surađuju sa Gimnazijom. Često je problem uključivanja u volontersku akciju nedostatak socijalnog kapitala, odnosno poznavanje osoba koje bi ih potakle na volontiranje.

Problem neaktivnosti većine mladih, iako su zainteresirani za volontiranje je upravo u poticanju na prvo volontersko iskustvo. Učenici smatraju da je potrebno da organizatori volontiranja ili djelatnici Volonterskog centra jednom mjesečno dođu u škole prezentirati volonterske akcije, dugoročna volontiranja i rad udrugama kojima je potreban volonterski rad. Svi se slažu da im je potreban prvi poticaj kako bi se uključili u neku aktivnosti i da će nakon toga jednostavnije i češće volontirati, javiti se nekom organizatoru volontiranja.

Iskustva volontiranja mladih od 23 godine vrlo su pozitivna i smatraju da im volontersko iskustvo otvara prozor u sasvim novi svijet aktivnog građanina: mijenjanje svijeta, upoznavanje novih ljudi, učenje novih vještina, prilike za edukacije i putovanja, dobivanje potencijalnih poslovnih ponuda – većinom su volontirali na kulturnim događanjima. Iskustva volontiranja mladih osoba starijih od 23 godine jest da se češće sami uključuju u neku aktivnost, da su proaktivniji. Volonterski rad je često povezan sa konkretnim poslom ili strukom – studenti prava volontiraju u pravnim klinikama, besplatno savjetuju građane; psiholozi volontiraju u ustanovama koje pružaju psihološku pomoć i sl. Složni su da nedostaje mogućnosti za volonterske aktivnosti koje su povezane sa strukom. Također, značajna distinkcija kod mladih osoba koje su završile svoje obrazovanje i krenuli su raditi jest da počinju biti izbirljivi oko tema koje ih interesiraju i u koje bi se uključili. S obzirom da je slobodnog vremena manje nego kada su mlađi, volontiranje je često instrumentalizirano u svrhu rješavanja nekog značajnog problema, problema od osobnog interesa ili neke vrste edukacije. Prijedlozi za organizaciju

volonterski aktivnosti baziraju se na volonterskim akcijama gdje se konkretno mijenja neki određeni problem u zajednici, uređuje neki prostor, pomaže starijim osobama te se mladi druže – kroz neki oblik kratkotrajne radne akcije.

Zaključno, osobe koje rade s mladima i koje su članovi udruga smatraju da je potrebno izraditi svojevrsan registar udruga, projekata, događanja i volonterskih aktivnosti koji će služiti za umrežavanje postojećih aktera, ali i kao jedan od načina za informiranje i privlačenje mladih osoba na volonterske aktivnosti.

Centar za mlade Grabrik

Većina mladih je čula za Centar za mlade, s time da je manji broj njih bio u Centru. Mladi kažu da su bili informirani o Centru za mlade u školi, ali da su generalno inertni i nisu imali interesa ići u Centar jer nisu znali što bi tamo radili. S druge strane, mladi stariji od 23 godine napominju da su bili u Centru, prvenstveno na radionicama za učenje vještina ili učenje jezika što ukazuje na korisnost Centra za mlade kao mjesta za okupljanje mladih osoba koje žele raditi dalje na sebi i naučiti nova znanja i vještine – što je pogotovo važno za mlade koji su pri završetku obrazovanja ili su nezaposleni.

Savjet mladih

Savjet mladih je savjetodavno tijelo sastavljeno od mladih osoba čija je funkcija savjetovanje gradskog Vijeća. Članovi Savjeta mladih dolaze iz udruga i podmladaka političkih stranaka i često su involvirani u rad u zajednici te se trude prepoznati potrebe mladih i zagovarati za poboljšanje uvjeta za mlade. Sudjelovanje Savjeta mladih u cijelom procesu izrade politika za mlade, provedbu i praćenje ocjenjuje se vrlo važnim, ali i mlade osobe i osobe koje rade s mladima smatraju da je potrebno uložiti više truda u pozicioniranje Savjeta u zajednici i povećanje vidljivosti među mladima. Većina mladih koji su sudjelovali u istraživanju nisu čuli za Savjet mladih, a od onih koji su čuli tek manji dio zna njegovu funkciju, što konkretno radi i koji su rezultati rada Savjeta mladih. Svakako je potrebno prepoznati aktivnosti Savjeta mladih u lokalnoj zajednici te dodatno poticati rad mladih ljudi koji se na taj način žele uključiti u poboljšanje uvjeta u zajednici. Neposredni oblici predstavljanja mladim ljudima u školama ili kroz događanja su svakako dobrodošli kao što su npr. organizacija Dana neformalnog obrazovanja.

Mobilnost mladih

Mladi su informirani o Erasmus+ programu, ali većina ga povezuje sa mobilnosti učenika i studenata te nisu dovoljno informirani o Europskoj volonterskoj službi ili o razmjenama/treninzima mladih. Nakon kratkog objašnjenja koji sve oblici mobilnosti postoje, većina je zainteresirana za sudjelovanje u njima. Mladi koji imaju iskustvo mobilnosti iz iskustva osoba koje rade s mladima često su vrlo zadovoljni i to iskustvo ih potiče na daljnju aktivaciju i rad na sebi. Važan segment je i poticanje mobilnosti mladih kroz sufinanciranje troškova prijevoza. Problem kod korištenja programa mobilnosti prije svega je nedostatak vidljivosti programa u zajednici i informiranost mladih osoba – njima nedostaju informacije, često se sami ne odlučuju dodatno aktivirati i napraviti taj korak, a roditelji ih zbog nedostatka informacija i znanja o Erasmus+ programu ne potiču. Jedno od rješenja za poticanje mladih na mobilnost jest dijeljenje primjera dobre prakse kroz priče i svjedočanstva osoba koja su bila na nekom tipu mobilnosti, ili gostovanja EVS volontera u školama, što provodi udruga Carpe Diem.

CILJEVI:

CILJ 1. Olakšati mladima pristup informacijama

CILJ 2. Poticati i uključivati mlade u volonterske aktivnosti i aktivno sudjelovanje u zajednici

CILJ 3. Poticati i razvijati sustav potpore udrugama koje rade s mladima

CILJ 4. Poticati mlade na sudjelovanje u programima mobilnosti mladih

CILJ 1. Olakšati mladima pristup informacijama

MJERA 1.	Jačanje kapaciteta Info centra za mlade
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Info centar za mlade
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Godišnje sufinanciranje plaće za voditelja Info centra za mlade
2020. i kontinuirano	Godišnje sufinanciranje plaće za urednika Info portala za mlade
2020. i kontinuirano	Povećanje broja mladih novinara volontera na Info portalu za mlade
2020. i kontinuirano	Organizacija edukacija u svrhu jačanja kapaciteta volontera Info centra za mlade
2020. i kontinuirano	Povećanje broja tema koje se obrađuju i prate kroz rad Info centra za mlade
INDIKATORI PROVEDBE	<u>Indikatori ishoda:</u> Rad Info centra za mlade je stabilan kroz (više)godišnje raspisivanje Natječaja za sufinanciranje rada što rezultira u stvaranju kontinuiteta u Informiranju mladih u Karlovcu. Kapaciteti Info centra se kontinuirano povećavaju te se mladi koji sudjeluju u radu educiraju što utječe na produkciju informativnih materijala i povećanje opsega tema o kojima se redovito informira i piše. <u>Indikatori rezultata:</u> Proveden natječaj za Voditelja ICM, godišnje sufinanciranje troškova, broj zaposlenih, broj volontera, broj organiziranih informativnih događanja i kampanja, broj događanja i članaka na portalzamlade.info

MJERA 2.	Jačanje međusektorske suradnje u području informiranja mladih
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Info centar za mlade, Srednje škole, Veleučilište u Karlovcu, udruge, ustanove i institucije
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Unaprijediti kanale izmjene informacije između Grada Karlovca, organizatora događanja za mlade i info centra za mlade
2020. i kontinuirano	Osigurati suradnju između obrazovnih ustanova, OCD-a i ostalih pružatelja usluga za mlade radi informiranja o programima i mogućnosti uključivanja (npr. odlazak na satove razrednika s ciljem predstavljanja programa za mlade)
2020. i kontinuirano	Organizirati edukaciju odgojno – obrazovnih djelatnika o važnosti i načinima informiranja mladih
2020. i kontinuirano	Omogućiti postavljanje mobilnih info pultova u obrazovnim ustanovama i drugim prostorima od interesa mladih
2020. i kontinuirano	Osigurati/izgraditi besplatne površine u gradu za informiranje mladih (prostor za plakatiranje, videozid i sl.)
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Poboljšana je međusektorska suradnja u području informiranja mladih kroz poboljšanje razmjene informacija između Info centra i organizatora događanja, kao i utvrđen kontinuiran i stabilan kanal informiranja Info centra (i pružatelja aktivnosti) prema obrazovnim institucijama kroz info portal, info točke i redovito predstavljanje aktivnosti udruga koje rade s mladima.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj obrazovnih institucija koje sudjeluju u redovitom informiranju, broj obrazovnih djelatnika koji su uključeni u proces/edukacije. Broj gostovanja u školama, kampanja, broj korisnika. Broj površina dostupnih za postavljanje informacija za mlade.</p>

MJERA 3.	Stvoriti preduvjete za inovativni rad s mladima
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Centar za mlade Grabrik, Info centar za mlade, Mala scena Hrvatskog doma, udruge, srednje škole
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020.	Osnivanje međusektorske radne skupine za inovativne oblike rada s mladima (npr. street youth work)
2021.	Uspostavljanje baze mentora i sustava mentoriranja u svrhu educiranja osoba koje će raditi s mladima na inovativne načine
2021.	Uspostaviti i održavati mrežu zaposlenih osoba i volontera koji se bave radom s mladima na ulici i kroz druge inovativne načine dopiranja do mladih osoba
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Osnovana je međusektorska radna skupina čiji je glavni cilj razmjena ideja i alata za inovativan rad s mladima. Kroz izradu baze mentora radi se na prepoznavanju osoba koje rade s mladima, kao i njihovom umrežavanju i pomaganju drugim akterima u radu s mladima.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj osoba koje sudjeluju u radnoj skupini, broj mentora u bazi mentora, broj educiranih osoba, broj projekata</p>

CILJ 2. Poticati i uključivati mlade u volonterske aktivnosti i aktivno sudjelovanje u zajednici

MJERA 1.	Poticanje mladih na volontiranje
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Centar za mlade Grabrik, Info centar, Volonterski centar, Mala scena Hrvatskog doma, udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Provoditi kontinuirane edukacije o volonterstvu
2020. i kontinuirano	Provoditi kontinuirane informativne kampanje o volonterstvu
2020. i kontinuirano	Uključivanje mladih volontera u aktivnosti i sudjelovanje u odlučivanju oko provođenja aktivnosti za mlade
2020. i kontinuirano	Razvijanje inovativnih volonterskih aktivnosti i kampanja koje su usmjerene na rješavanje trenutnih problema u lokalnoj zajednici (npr. volonterski kampovi)
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Broj volonterskih projekata za mlade kontinuirano raste na godišnjoj osnovi. Broj mladih volontera kontinuirano raste na godišnjoj osnovi.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj projekata, broj edukacija, broj volontera,</p>

MJERA 2.	Promoviranje vrednovanja volonterskog rada
NOSITELJI	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti Ured gradonačelnika
SURADNICI U PROVEDBI	Centar za mlade, Volonterski centar, udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020.	Potpisati Povelju o priznavanju kompetencija stečenih kroz volontiranje (Grad Karlovac/udruge/ustanove/poslodavci) te promovirati lokalnoj zajednici
2020. i kontinuirano	Organizirati kampanju o vrednovanju Potvrde o stečenim kompetencijama kroz volontiranje
2020. i kontinuirano	Provoditi Festival volonterizma te obilježavanje međunarodnog dana volontera
2020.	Uspostaviti Priznanje Grada Karlovca za poseban doprinos lokalnoj zajednici u kategoriji mladih
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Kroz promoviranje i potpisivanje Povelje poslodavci i mlade osobe osvješteniji su o društvenoj važnosti volontiranja, kao i utjecaju volontiranja na osobni razvoj što se valorizira kod zapošljavanja.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Potpisana povelja o priznavanju kompetencija stečenih kroz volontiranje, broj potpisnika, broj kampanja, proveden Festival volonterizma, obilježen Međunarodni dan volontera</p>

MJERA 3.	Podržavanje neformalnih inicijativa mladih
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Centar za mlade Grabrik, Mala scena Hrvatskog doma, udruge, gradske četvrti i mjesni odbori
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Osigurati inicijativama mladih koje u svoje rad uključuju mlade volontere prostor za sastanke i uvjete za rad
2020. i kontinuirano	Godišnje raspisivanje natječaja za neformalne inicijative mladih
2021. i kontinuirano	Godišnje raspisivanje natječaja za školske volonterske klubove
2020. i kontinuirano	Organizacija sustava mentorstva za podršku inicijativama i klubovima
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Neformalne inicijative mladih i školski volonterski klubovi imaju osiguran prostor za rad, mentorski rad te dostupna financijska sredstva putem otvorenih poziva i natječaja.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj prijavljenih inicijativa, broj ostvarenih potpora, broj prostora dostupnih inicijativama, sredstva dodijeljena inicijativama, broj mentora uključenih u rad inicijativa i volonterskih klubova</p>

MJERA 4.	Poticanje rada Savjeta mladih
NOSITELJ	Grad Karlovac, UO za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Savjet mladih, Gradsko vijeće, Info centar za mlade
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Pravovremeno objaviti natječaj za članove Savjeta mladih
2020. i kontinuirano	Promovirati ulogu Savjeta mladih u zajednici
2020. i kontinuirano	Educirati članove Savjeta mladih o radu Gradskoga vijeća, gradske uprave i mogućnostima uključivanja u proces donošenja odluka važnih za život i rad mladih ljudi
2020. i kontinuirano	Jačati rad Vijeća učenika, Vijeća maturanata i Studentskog zbora kroz suradnju sa Savjetom mladih Grada Karlovca i radnim skupinama za neformalno obrazovanje i rad s mladima
2020. i kontinuirano	Povezati Savjet mladih s ostalim savjetima i udrugama koje rade s mladima, pogotovo EU mreža mladih
2020. i kontinuirano	Educirati odgojno obrazovne djelatnike o ulozi Savjeta mladih
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Promoviranje rada Savjeta mladih među mladima. Kontinuiran rad Savjeta mladih u mandatu. Uključivanje rada Savjeta mladih u rad Gradskog vijeća</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj članova Savjeta mladih na sjednicama, broj sudjelovanja članova Savjeta mladih na sjednicama. Broj podnesenih i prihvaćenih prijedloga Savjeta mladih na Gradskom vijeću, broj sastanaka sa Odborom za mlade</p>

MJERA 5.	Održavanje sustava potpore Volonterskog centra
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Volonterski centar
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Osigurati prostor za kontinuirano djelovanje Volonterskog centra
2020.	Osnovati međusektorsku radnu skupinu za razvoj aktivnosti volonterskog centra
2020. - 2021.	Uspostaviti sustav praćenja volonterskih akcija, broja volontera i koordinacije volonterski aktivnosti
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Volonterskom centru je dodijeljen prostor za djelovanje koji je dostupan i primjeren mladima. Daljnji razvoj volonterskog centra utemeljen je na međusektorskoj suradnji koja se temelji na razmjeni iskustva i zajedničkom razvijanju volonterizma. Pokrenut je sustav za praćenje volonterskog iskustva u svrhu poboljšanja iskustva volontera i praćenja njihovog rada.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Osiguran prostor za volonterski centar. Broj članova radne skupine, broj partnera. Broj volontera i organizacija koji su u sustavu evaluacije volonterskog iskustva.</p>

CILJ 3. Poticati i razvijati sustav potpore udrugama koje rade s mladima

MJERA 1.	Razvoj održivosti projekata i programa udruga koje rade s mladima
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Upravni odjel za razvoj grada i EU fondove, Udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Osigurati sredstva za sufinanciranje projekata/programa udruga koje rade s mladima kroz redovan godišnji Natječaj
2020. i kontinuirano	Izrada prioritetnih područja unutar natječaja na godišnjoj razini
2022.	Evaluacija korisnosti i utjecaja projekata u lokalnoj zajednici i ciljanim skupinama
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Stvorene pretpostavke za daljnji i kontinuirani rad udruga koje rade s mladima. Na godišnjoj razini se provodi natječaj za sufinanciranje projekata/programa udruga koje rade s mladima. Osigurana su posebna sredstva za natječaj udruga koje rade s mladima.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj podijeljenih potpora, broj sufinanciranih udruga, količina osiguranih sredstava</p>

MJERA 2.	Osiguranje sredstava za sufinanciranje rada Centra za mlade
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Centar za mlade
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Osigurati sredstva za sufinanciranje troškova Centara za mlade
2020. i kontinuirano	Osigurati raspisivanje natječaja za voditelje Centra za mlade na trogodišnjoj razini
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Dodijeljena financijska potpora za vođenje Centra za mlade čime se omogućava podržavanje rada udruga koje rade s mladima i pozitivno djelovanje na populaciju mladih u Karlovcu</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Osigurana sredstva za sufinanciranje troškova Centra za mlade. Osiguran kontinuiran raspis natječaja.</p>

CILJ 4. Poticati mlade na sudjelovanje u programima mobilnosti mladih

MJERA 1.	Informiranje mladih o programima mobilnosti
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Info centar za mlade, Srednje škole, Veleučilište u Karlovcu, udruge, Savjet mladih
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Organizirati informativne radionice u obrazovnim institucijama o dostupnim programima mobilnosti
2020. i kontinuirano	Informirati stručne službe u obrazovnim institucijama o dostupnim programima mobilnosti
2020. i kontinuirano	Organizirati učestala predstavljanja sudionika mobilnosti radi prenošenja iskustva
2020. i kontinuirano	Povećati vidljivost programa mobilnosti na web stranicama Grada Karlovca i odgojno obrazovnih ustanova, kao i Info vodiča
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Kroz informativne aktivnosti mladi i osobe koje rade s mladima informiraniji su o programima mobilnosti što dovodi do ukupnog povećanja programa mobilnosti u Karlovcu (odlasci i dolasci).</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj organiziranih radionica i predstavljanja, broj sastanaka</p>

MJERA 2.	Održavanje sustava potpore mobilnosti mladih
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Ustanove i institucije kojima je Grad Karlovac osnivač, udruge, obrazovne institucije, Savjet mladih, Centar za mlade Grabrik, Mala scena Hrvatskog doma (Upravitelj)
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Osigurati kontinuirani otvoreni natječaj Grada Karlovca za sufinanciranje mobilnosti mladih
2021. i kontinuirano	Otvoriti Gradsku upravu i Gradske ustanove za mogućnosti volontiranja putem programa mobilnosti u svrhu stjecanja znanja i vještina bitnih za tržište rada
2020. i kontinuirano	Osigurati sredstva za sufinanciranje projekata mobilnosti mladih u Karlovcu u organizaciji udruga koje rade s mladima ili drugih organizacija/institucija
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Mladi poznaju i koriste institucionalne mogućnosti za obrazovanje i usavršavanje u inozemstvu. Mladi iz drugih gradova i inozemstva koriste priliku za usavršavanje i volontiranje u Karlovcu</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Dodijeljene potpore za mobilnost u Hrvatskoj i inozemstvu, broj mladih s područja Karlovca koji su sudjelovali u mobilnosti, broj mladih iz drugih gradova i inozemstva koji su sudjelovali u mobilnosti u Karlovcu</p>

Cilj 5. Stvoriti preduvjete za razvoj kvalitetnog rada s mladima na lokalnoj razini

MJERA 1.	Unaprijeđivanje rada s mladima suradnjom organizacija civilnog društva i donositelja odluka
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Centar za mlade Grabrik, Savjet mladih, udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Jačati kapacitete djelatnika jedinica lokalne samouprave sudjelovanjem u edukacijama o radu s mladima
2020. i kontinuirano	Jačati kapacitete djelatnika, članova i volontera organizacija civilnog društva sudjelovanjem u edukacijama o radu s mladima
2020. i kontinuirano	Organizacijski i financijski podržavati projekte i programe organizacija civilnog društva i drugih dionika u području održivog rada s mladima
2020. i kontinuirano	Podržavati i jačati neformalno i formalno umrežavanje i suradnju udruga koje rade s mladima
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Unaprijeđen sustav i suradnja JLS, udruga koje rade s mladima i mladih osobe kroz edukaciju, jačanje kapaciteta i umrežavanje. Povećavana je i osnažena suradnja unutar sektora mladih te je uspostavljen održiv sustav podrške mladima.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj educiranih djelatnika JLS, broj educiranih članova udruga, broj educiranih mladih osoba</p>

MJERA 2.	Kontinuirano praćenje provedbe Gradskog programa za mlade
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Upravni odjeli, Savjet mladih grada Karlovca, Radna skupina za praćenje provedbe GPM, Gradsko vijeće
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020.	Osnivanje radne skupine za praćenje provedbe Gradskog programa za mlade
2020.	Osnivanje podskupina prema svakom poglavlju Programa
2020.	Zaduživanje Nositelja i suradnika u provedbi za provedbu pojedinih mjera
2020. i 2022.	Izrada dvogodišnjeg operativnog plana i akcijskog plana provedbe na godišnjoj razini uz dodijeljene troškove po svakoj mjeri i aktivnosti
2021. i kontinuirano	Provedba godišnje evaluacije provedbe Gradskog programa
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Kroz djelovanje radnih skupina uspješno se prati provedba GPM, usklađuju se aktivnosti u skladu sa potrebama na terenu te mijenjaju prioriteta područja i fokus u skladu sa trenutno zatečenim stanjem i evaluacijama. Kroz operativne i akcijske planove se izrađuju predviđeni troškovnici i pripremaju sredstva kroz proračun nositelja i sudionika.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Osnovane radne skupine i podskupine, provedena evaluacija.</p>

Poglavlje 4.

Mehanizmi potpore mladima – socijalna politika, zdravstvena zaštita i reproduksijsko zdravlje

Socijalno osnaživanje i zaštita mladih jedno je od osnovnih ustavnih načela čija se provedba osigurava provedbom različitih propisa, nacionalnih i lokalnih dokumenata, kontinuiranim radom savjetodavnih tijela, ustanova u području socijalne skrbi i zdravstva te kroz programe organizacija civilnog društva. Gradski program za mlade grada Karlovca želi osigurati preduvjete za bolje uključivanje ranjivih skupina u društvo. Kroz ovo poglavlje želja je poboljšati položaj socijalno ugroženih skupina (osobe s invaliditetom i poteškoćama u razvoju, materijalno deprivirani, ostale skupine) te pospješiti njihovu integraciju u društvo.

Stil života i način ponašanja uvelike određuju zdravstveno stanje mladih. Zdravlje mladih danas je ugroženo zbog različitih faktora primjerice loše prehrane, manjka tjelovježbe, stresa, konzumiranja alkohola i psihoaktivnih tvari i sl. Mentalno zdravlje je vrlo bitan segment koji je sve više ugrožen, posebice kod mladih. Mladima je mentalno zdravlje bitno te je potrebno osigurati dobru podršku školskog i zdravstvenog sustava. U Karlovcu postoje određene službe u kojima mladi mogu potražiti pomoć no često se mladi ne odvaže koristiti usluge tih službi jer su dio institucija i često previše formalizirane. Potrebu za vaninstitucionalnim savjetovalištem za mlade ističu i mladi i osobe koje rade s mladima, posebice stručnjaci iz tog područja koji naglašavaju trenutnu podkapacitiranost kadra koji bi radio na terenu ili koji ne koristi moderne tehnologije koje mladi koriste, a do kojih je često jedino moguće doći na taj način. Problem stigme izražen je kod mladih koji se boje da će biti stigmatizirani ako se dozna da odlaze psihologu. Savjetovalište za mlade bi trebao biti polivalentan centar za informiranje i rad s mladima iz segmenta reproduktivnog i mentalnog zdravlja.

Grad Karlovac od 2006.g usvojio je Preventivni program grada Karlovca te ga od tada sustavno provodi u osnovnim školama grada Karlovca i povremeno u srednjim školama kroz niz koordiniranih aktivnosti koji je rezultirao većim brojem osoba educiranih za rad i prepoznavanje problema u razvoju mladih osoba. Iako mladi smatraju da je Karlovac siguran grad, većina ih je povremeno bila izložena nasilju (bilo da su sudjelovali u njemu, bilo da su vidjeli međuvršnjačko nasilje), rašireno je konzumiranje alkohola i psihoaktivnih tvari, a sve je veća pojava novih oblika ovisnosti poput novih

tehnologija. Umrežavanje i suradnja dionika na ovom području ključan je moment uspješne podrške mladima po pitanju zdravlja i socijalne politike posebice kroz povezivanje organizacija civilnog društva i ustanova iz područja zdravstva i socijalne skrbi.

Na tematskoj radionici u svrhu izrade ovog Gradskog programa za mlade grada Karlovca po pitanju socijalne politike i zdravlja sudjelovalo je ukupno 19 osoba. Radionica je okupila učenike Gimnazije Karlovac, Tehničke škole i Medicinske škole, predstavnike Savjeta mladih grada Karlovca, osobe koje rade s mladima – predstavnici udruga za mlade, zaposlenici socijalnih i zdravstvenih ustanova, predstavnic PU Karlovac te predstavnic Grada Karlovca. Radionica je održana 20.5.2019. u Centru za mlade u Grabniku i bazirala se na temi koja obuhvaća sljedeća područja - socijalno ugrožene skupine (osobe sa invaliditetom i poteškoćama u razvoju, materijalno deprivirani, ostale skupine), zdravlje, mentalno zdravlje i reproduktivno zdravlje mladih, delinkvencija, ovisnost i nasilje.

Prvi cilj je omogućiti bolji pristup mladima po pitanju zdravlja prvenstveno osnivanjem vaninstitucionalnog Savjetovališta za mentalno zdravlje mladih što zagovaraju i mladi i stručnjaci. Jačanje međusektorske suradnje u području zdravlja i socijalne skrbi drugi je važan segment u boljem pristupu mladima po pitanju zdravlja. Posebno je potrebno razvijati nova rješenja informiranja odnosno razvijati IKT alate koji će doprinijeti rješavanju zdravstvenih problema i potreba. Drugi cilj je unaprijediti socijalno uključivanje mladih iz marginaliziranih skupina gdje se stavlja naglasak na informiranje i senzibiliziranje mladih o potrebama i interesima OSI te jačati svijest mladih i lokalne zajednice o potrebama marginaliziranih skupina. Treći cilj je poticati zdrave stilove života mladih kroz financiranje programa i projekata koji se bave prevencijom ovisnosti odnosno nasilja, a zdravom životu pridonijet će i informiranje o preventivnim programima i aktivnostima.

Aleksandra Podrebarac

Rezultati istraživanja

Socijalno ugrožene skupine

Kod socijalno ugroženih i ranjivih skupina u koje između ostalih spadaju osobe sa invaliditetom, sa poteškoćama u razvoju ili ponašanju, materijalno deprivirane osobe, LGBTIQ+, nacionalne manjine, stranci, migranti i azilanti posebno je potrebno razviti sustav zaštite, komunikacije i suradnje na institucionalnom nivou, ali i kontinuirano raditi na osvješćivanju i edukaciji mladih osoba i osoba koje rade s mladima. Prvenstveno je potrebno raditi na svijesti da su svi mladi jednaki bez obzira na materijalni i socijalni status, identitet, tjelesno ili zdravstveno stanje te kako se odnositi prema pojedinim ranjivim skupinama. Mladi smatraju da se adekvatno odnose prema socijalno ugroženim skupinama te da su rijetki slučajevi intrageneracijskog zadirkivanja ili sličnih problema povezanih sa diskriminacijom ili nasiljem – ipak zaključuju da su zadirkivanje puno češća na identitetskoj osnovi u odnosu na fizičke ili psihičke teškoće. Smatraju da im ponajviše nedostaju vještine konkretnog pravilnog odnošenja sa određenom kategorijom osoba sa invaliditetom (npr. slijepe osobe).

Mlade osobe sa invaliditetom koje provode vrijeme u rehabilitaciji ili imaju ograničenja u mobilnosti često su pasivne zbog nedostatka vremena i informacija te im je potrebna dodatna aktivacija kroz udruge osoba sa invaliditetom u suradnju sa drugim ustanovama i udrugama koje rade programe za mlade. Važno je raditi na uspostavljanju odnosa i povjerenja kroz koordinaciju programa i kvalitetnije umrežavanje, a ponajprije kroz čvršći socijalni kapital u lokalnoj zajednici kako se pojedine grupe ne bi osjećale isključeno. Primjer pomoći u učenju koje provode neke škole je vrijedan pokazatelj kako uključivati mlade osobe u projekte i suradnju sa institucijama i udrugama koje rade sa mladim osobama.

Pristupačnost se odnosi na arhitektonsku, ali i sadržajnu i komunikacijsku. Dio prostora za mlade arhitektonski je pristupačan i često se vodi računa o pristupačnosti kada se organiziraju događanja i radionice koje uključuju osobe sa invaliditetom. Šira događanja koja rade mlade osobe često ne uključuju osobe sa invaliditetom, pogotovo u situacijama kada je događanje masovno i na otvorenom prostoru – taj tip pristupačnosti i otvorenosti je tek potrebo razvijati.

Zdravlje i reproduktivno zdravlje

Razgovor o zdravlju temeljio se na poimanju vlastitog fizičkog i psihičkog zdravlja i načinima podrške, od obitelji, međuvršnjačke podrške do institucija. Mladi su generalno informirani o tome da postoje mjesta gdje mogu otići zatražiti pomoć i otići na razgovor ukoliko imaju nekih problema. Prvi dio akcije kreće u razgovoru s roditeljima te kroz informiranje i radionice u školama. Mladi navode da znaju da se besplatno mogu obratiti psihologu, a djelatnici iz institucija dolaze i u škole prezentirati svoj rad ili držati pojedine radionice o mentalnom, reproduktivnom zdravlju, korištenju sredstava ovisnosti i sl. Ideja vaninstitucionalnog *youth friendly* savjetovališta za mlade im se sviđa i smatraju takav prostor potrebnim.

Što se tiče reproduktivnog zdravlja mladi će se obratiti svojim roditeljima ili partnerima te potom liječniku kako bi dalje postupali ovisno o tegobi. Ipak reproduktivno zdravlje je često tabu među mladima, pogotovo spolne bolesti i testiranja. Spolne bolesti su određena stigma te rizik od toga da budu viđeni u bolnici na testiranju često sprečava mlade u tome da se odu besplatno testirati.

Mentalno zdravlje mladih je drugi segment koji je važan mladima i svakako je potrebno imati dobru podršku školskog i zdravstvenog sustava. Mladi, ali i stručnjaci iz područja smatraju da ne postoji dovoljno razvijena podrška mladima iz tog segmenta, da su često prepušteni sebi, a opterećenje obrazovnim sustavom, moderna tehnologija, adolescencija i odrastanje često su vrlo stresni. Ipak, dio mladih prepoznaje i koristi usluge besplatnog savjetovanja i odlazak kod psihologa.

Iako su službe dostupne, mladi se često ne odvažavaju koristiti usluge tih službi i potrebno je potražiti web stranice i letke kao izvore informiranja kako bi se približilo mladim osobama, potrebno je što češće otići njima i familijarizirati ih sa prostorima u kojima mogu dobiti podršku, ali i stvoriti odnos povjerenja od strane osoba koju tu podršku pružaju. Mišljenja osoba koje rade s mladima iz područja savjetovanja o mentalnom i reproduktivnom zdravlju mogu se sumirati kroz impresiju podkapacitiranosti kadra koji je dostupan na terenu ili koristi ne moderne tehnologije koje su mladima normalne i prihvatljive. Također, nedostaje potpornog i specijalističkog kadra koji je zadužen za posebna postupanja sa mladim osobama, pojedinačne bolesti ili stanja.

Grad Karlovac kroz Preventivni program djeluje u osnovnim školama i povremeno u srednjim školama gdje radi na edukaciji kadra koji radi sa djecom i mladima u svrhu osuvremenjivanja metoda i upoznavanja sa najnovijim praksama iz struke. Stručnjaci se slažu da je potrebno dodatno ulagati u kadar u srednjim školama kako bi se nastavila dobra praksa iz osnovnih škola. Osobe koje rade s mladima smatraju da su škole primarna mjesta za informiranje mladih o uslugama koje im se pružaju, kao i mjesta za provođenje ekstrakurikularnog zdravstvenog odgoja, radionice gdje uče o prepoznavanju pojedinih stanja, problema i adekvatnom reagiranju. Interaktivne radionice i drugi alati iz domene neformalnog obrazovanja svakako su kvalitetan način približavanja tema mladim osobama. Napominju da je „obaveznost“ koju daje škola vrlo važna jer isti program ima značajno manju posjećenost ukoliko se odvija izvan škole i gdje prisustvo nije obavezno.

Osim potpore kroz školski sustav i institucionalni (npr. Centar za prevenciju ovisnosti) osobe koje rade s mladima smatraju da je potrebno osnovati Savjetovalište za mlade koje bi bilo polifunkcionalan centar za informiranje i rad sa mladima iz segmenta reproduktivnog i mentalnog zdravlja. Kroz takav tip savjetovališta radilo bi se na vaninstitucionalnom pristupu koji je dinamičan, fluidan i prilagođen mladim osobama gdje rade etablirani stručnjaci, ali i mogu raditi/volontirati mlade osobe koje vrše međuvršnjačku potporu. Potreba za Savjetovalištem za mlade je upravo vaninstitucionalni oblik reagiranja na probleme u zajednici koji je brz i refleksivan u odnosu na pojedine skupine mladih. Primjer koji svi navode kako su promjene brze su društvene mreže i način kako doprijeti do mladih osoba ovisno o društvenoj mreži koju koriste – dok su komunikacijski alati institucija često letci i web stranice koje najmlađa skupina mladih osoba nerijetko niti ne zamjećuje.

Ključ razvijanja područja podrške i savjetovanja mladih jest u umrežavanju aktera, povećanju suradnje između institucija i suradnje sa udrugama na zajedničkim projektima. U svrhu kvalitetne suradnje potrebno je dobro detektirati trenutne crne točke kako bi se moglo što kvalitetnije reagirati u budućnosti.

Delinkvencija, ovisnost i nasilje

Mladi smatraju da je Karlovac siguran grad u kojem nema većih problema sa nasiljem i ovisnostima koji su alarmantni. Ipak, ističu da su povremeno bili izloženi nasilju, bilo da su sudjelovali u njemu ili vidjeli međuvršnjačko nasilje. Korištenje sredstava ovisnosti kao što su cigareta i alkohol su rašireni među mladima, dok dio koristi i droge kao što su marihuana. Osobe koje rade s mladima ističu da su alkohol i droga vrlo problematični kod adolescenata zbog snažnog utjecaja na mozak koji je još u razvitku. Novi oblici ovisnosti povezani su sa korištenjem kompjutera, prekomjernim korištenjem interneta, društvenih mreža, ovisnost o igricama i klađenje na internetu. Svakako je važno posvetiti se digitalnom svijetu s obzirom da su nove generacije mladih od ranih godina uronjene u Internet i njegovo korištenje.

CILJEVI:

CILJ 1. Omogućiti bolji pristup mladima po pitanju zdravlja

CILJ 2. Unaprijediti socijalno uključivanje mladih iz marginaliziranih skupina

CILJ 3. Poticati zdrave stilove života mladih

CILJ 1. Omogućiti bolji pristup mladima po pitanju zdravlja

MJERA 1.	Osnivanje vaninstitucionalnog Savjetovališta za mentalno zdravlje mladih
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Centar za socijalnu skrb, Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije, srednje škole, udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020.	Osigurati prostor za rad Savjetovališta za mentalno zdravlje mladih
2020.	Razviti sustav potpore i financiranja Savjetovališta za mentalno zdravlje mladih
2020. i kontinuirano	Provoditi edukacije za osobe koje će raditi i volontirati u sklopu Savjetovališta za mentalno zdravlje mladih
2020. i kontinuirano	Podupirati projekte čiji je cilj suradnja sa drugim organizacijama i promocija Savjetovališta u lokalnoj zajednici
INDIKATORI PROVEDBE	<u>Indikatori ishoda:</u> Osiguran neformalan i vaninstitucionalan servis za informiranje, savjetovanje, edukaciju i podršku mladih radi što bolje participacije mladih u navedenim programima. <u>Indikatori rezultata:</u> Osnovano Savjetovalište, broj mladih korisnika, broj sati savjetovanja

MJERA 2.	Jačanje međusektorske suradnje u području zdravlja i socijalne skrbi
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Centar za socijalnu skrb, Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije, Opća bolnica Karlovac, Policijska uprava Karlovačka, Karlovačka županija, osnovne i srednje škole, Veleučilište u Karlovcu, udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020.	Oformiti tijelo sastavljeno od predstavnika svih pružatelja socijalnih usluga za mlade sa zadatkom planiranja i praćenja procesa pružanja socijalnih usluga za mlade i razine njihove kvalitete u Karlovcu
2020. i kontinuirano	Organizirati edukacije, tematsko-iskustvene diskusije i aktivnosti planiranja umreženog djelovanja i usklađivanja aktivnosti i sadržaja pružatelja socijalnih usluga mladima
2020. i kontinuirano	Osigurati suradnju između obrazovnih institucija, OCD-a, zdravstvenih i socijalnih pružatelja usluga u cilju informiranja mladih (odlazak na satove razrednika s ciljem predstavljanja programa za mlade)
2020. i kontinuirano	Organizirati edukaciju odgojno – obrazovnih djelatnika o mentalnom zdravlju mladih
2020. i kontinuirano	Omogućiti provođenje edukacija u osnovnim i srednjim školama
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Umreženi pružatelji socijalnih usluga i usluga zdravstvene zaštite putem novoformljenog tijela. Tijelo je poboljšalo sustav pružanja socijalnih i zdravstvenih usluga za mlade. Povećan broj mladih korisnika socijalnih usluga.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj edukacija i radionica u svrhu razmjene znanja i iskustva, broj godišnjih sastanaka tijela, broj polaznika edukacija</p>

MJERA 3.	Provođenje kampanja o mentalnom zdravlju mladih, zdravstvenoj zaštiti i reproduktivnom zdravlju
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije, Opća bolnica Karlovac, Obiteljski centar, Info centar za mlade, udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Poticanje provođenja projekata čija je svrha informiranje mladih o mentalnom zdravlju mladih, zdravstvenoj zaštiti i reproduktivnom zdravlju
2020. i kontinuirano	Omogućiti postavljanje mobilnih info pultova u školama u svrhu informiranja mladih putem kampanja
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Mladi informirani i educirani o mentalnom zdravlju mladih, zdravstvenoj zaštiti i reproduktivnom zdravlju te koriste usluge savjetodavnih službi radi poboljšanja vlastite dobrobiti .</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj provedenih kampanja, edukacija, korisnika, statistički pokazatelji suradnika</p>

MJERA 4.	Unapređivanje zdravlja i zdravih stilova života mladih
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije, Opća bolnica Karlovac, udruge, Karlovački savez sportske rekreacije
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Inicirati izradu i pokretanje kontinuiranih edukacijskih programa radi promicanja i unapređivanja zdravlja i zdravih stilova života mladih
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Mladi su informirani i educirani o načinima unapređivanja vlastitog zdravlja i vođenja zdravih stilova života te koriste usluge savjetodavnih službi radi poboljšanja vlastitog zdravlja.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj edukativnih programa, broj polaznika</p>

MJERA 5.	Poticanje razvoja novih rješenja (posebice IKT alata) koji će doprinijeti rješavanju zdravstvenih problema i potreba mladih
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Zavod za javno zdravstvo Karlovačke županije, Opća bolnica Karlovac, udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	U sklopu savjetovališta za mentalno zdravlje mladih omogućiti komunikaciju sa stručnjacima putem e-maila i društvenih mreža
2020.-2021.	Razviti online aplikacije s ciljem informiranja i edukacije mladih
2020.-2021.	Razviti interaktivnu web platformu s ciljem umrežavanja svih dionika te edukacije mladih i osoba koje rade s mladima po pitanju zdravlja
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Mladima su pristupačnije informacije i usluge koje im se nude na području Karlovca. Kroz korištenje IKT alata mladima je jednostavnije doći do traženih informacija i pomoći što dovodi do povećanja korištenja usluga.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Razvijena web platforma, broj korisnika</p>

CILJ 2. Unaprijediti socijalno uključivanje mladih iz marginaliziranih skupina

MJERA 1.	Omogućavanje nesmetanog pristupa i kretanja mladim osobama s invaliditetom, osobito u području pristupa mjestima zaposlenja, obrazovanja i drugim područjima socijalnog osnaživanja i integracije
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za komunalno gospodarstvo
SURADNICI U PROVEDBI	UO za društvene djelatnosti, udruge, institucije, Centar za socijalnu skrb kroz Obiteljski centar, Savez osoba s invaliditetom Karlovačke županije
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Prilagoditi arhitektonski javne prostore i prostore za pružanje socijalnih usluga koje mladi koriste kako bi se omogućio nesmetan pristup i kretanje mladih osoba s invaliditetom
2020. i kontinuirano	Educirati djelatnike svih pružatelja socijalnih usluga (javnih ustanova i službi, odgojno-obrazovnih institucija, OCD-a i dr.) za pravilno ophođenje s mladim osobama s invaliditetom
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Gradski prostori od interesa mladima prilagođeni pristupu mladim osobama s invaliditetom. Djelatnici koji pružaju socijalne usluge mladima s invaliditetom educirani o pravilnom ophođenju s mladim osobama s invaliditetom</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj prilagodbi na godišnjoj razini, Broj ustanova koje su prilagođene (postotak s obzirom na 2018.), Broj educiranih djelatnika i ustanova, Broj edukacija</p>

MJERA 2.	Senzibiliziranje mladih o potrebama i interesima osoba sa invaliditetom
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Savez udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije, Centar za socijalnu skrb, obrazovne institucije, udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Organizirati edukacije o integraciji osoba sa invaliditetom u zajednici uključivanjem stručnih službi, roditelja i mladih
2020. i kontinuirano	Omogućiti gostovanja osoba sa invaliditetom u obrazovnim institucijama / udrugama koje rade s mladima
2020. i kontinuirano	Stvoriti uvjete za provođenje stručne prakse u udrugama osoba sa invaliditetom („Step in my shoes“ program i podrška)
2021. i kontinuirano	Uvesti asistente za društveno i aktivno uključivanje osoba sa invaliditetom kroz rad u udrugama
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Kroz edukativne i informativne aktivnosti mladi su senzibiliraniji o potrebama i interesima osoba sa invaliditetom.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj organiziranih edukacija, broj polaznika, broj osoba na stručnim praksama i broj asistenata.</p>

MJERA 3.	Jačanje svijesti mladih i lokalne zajednice o potrebama marginaliziranih skupina
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Centar za socijalnu skrb, udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Provoditi kampanju protiv stigmatizacije marginaliziranih skupina
2020. i kontinuirano	Informirati i educirati mlade o potrebama i uključivanju marginaliziranih skupina
2020. - 2021.	Razviti online aplikacije s ciljem informiranja i edukacije o marginaliziranim skupinama mladih
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Poboljšan je status marginaliziranih skupina zbog jačanja svijesti mladih osoba i njihove inkluzije u lokalnu zajednicu.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj kampanja, broj edukacija, broj korisnika</p>

MJERA 4.	Oснаživanje mladih za provođenje aktivnosti usmjerenih unaprjeđenju kvalitete života marginaliziranih skupina
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Centar za socijalnu skrb, Centar za pružanje usluga u zajednici Vladimir Nazor, Centar za odgoj i obrazovanje djece i mladeži, udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Oснаžiti osobe koje rade s mladima za provođenje projekata i programa usmjerenih prema marginaliziranim skupinama mladih
2020. i kontinuirano	Osigurati edukaciju i stručnu podršku mladima za pružanje vršnjačke podrške marginaliziranim skupinama mladih
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Osobe koje rade s mladima povećale su svoja znanja i vještine koji su potrebni za rad s marginaliziranim skupinama mladih.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj edukacija, broj polaznika</p>

CILJ 3. Poticati zdrave stilove života mladih

MJERA 1.	Poticanje projekata i programa prevencije ovisnosti i nasilja
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Zavod za javno zdravstvo - Služba za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, Centar za socijalnu skrb - Obiteljski centar, Opća bolnica Karlovac – Dnevna bolnica za alkoholizaciju, udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Osigurati sredstva i raspisati natječaj za financiranje projekata organizacija civilnog društva koji se bave prevencijom ovisnosti i nasilja među mladima ili osigurati kroz prioritetna područja postojećih natječaja
2021. i kontinuirano	Organizirati edukacije u suradnji sa dnevnom bolnicom za alkoholizaciju i službom za prevenciju ovisnosti
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Mladi manje podložni korištenju sredstava ovisnosti kao što su alkohol, cigarete, kockanje, droga i nasilje.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj provedenih kampanja, edukacija, korisnika, statistički pokazatelji</p>

MJERA 2.	Povećanje dostupnosti informacija o postojećim preventivnim programima i aktivnostima
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Zavod za javno zdravstvo - Savjetovalište školske medicine, Centar za socijalnu skrb - Obiteljski centar, udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Osigurati postavljanje info pulta u obrazovnim institucijama s ciljem informiranja o postojećim preventivnim programima i aktivnostima
2021. i kontinuirano	Omogućiti organizaciju informativnih i edukativnih aktivnosti u obrazovnim institucijama
2021. i kontinuirano	Organizirati edukacije za nastavno osoblje osnovnih i srednjih škola te edukativne sadržaje za učenike škola o prevenciji ovisnosti sukladno potrebama
2021. i kontinuirano	Provoditi kontinuirane informativne radionice i edukacije za roditelje
2020.	Definirati i razviti kurikulum za edukacije učenika za edukatore o postojećim preventivnim programima i aktivnostima
2021. i kontinuirano	Provoditi edukacije učenika za edukatore (vršnjačko učenje) prema unaprijed definiranom kurikulumu
2020. – 2020.	Razviti online aplikacije s ciljem informiranja i edukacije mladih
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Mladi, njihovi roditelji i osobe koje rade s mladima informirani su i educirani o preventivnim programima i aktivnostima te koriste usluge savjetodavnih službi radi rješavanja problema ovisnosti i nasilja.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj provedenih kampanja, edukacija, korisnika, statistički pokazatelji</p>

MJERA 3.	Educirati mlade o reproduktivnom zdravlju
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Zavod za javno zdravstvo - Savjetovalište školske medicine, Centar za socijalnu skrb - Obiteljski centar, udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Informirati mlade o Savjetovalištu za reproduktivno zdravlje i drugim zdravstvenim uslugama
2021. i kontinuirano	Organizirati edukacije o reproduktivnom zdravlju i spolno prenosivim bolestima (mladi, roditelji, osobe koje rade s mladima)
2020.	Definirati i razviti kurikulum za edukacije učenika za edukatore o reproduktivnom zdravlju mladih
2021. i kontinuirano	Provoditi edukacije učenika za edukatore (vršnjačko učenje) prema unaprijed definiranom kurikulumu
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Mladi, njihovi roditelji i osobe koje rade s mladima informirani su i educirani o programima i aktivnostima koje se bave temom reproduktivnog zdravlja te koriste usluge savjetodavnih službi.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj provedenih kampanja, edukacija, korisnika, statistički pokazatelji</p>

Poglavlje 5.

Slobodno vrijeme, kultura mladih i sport

Slobodno vrijeme mladih, kultura i sport jedne su od glavnih odrednica koje definiraju razvoj mladih osoba. Ove su teme podložne brojnim utjecajima, kako pozitivnim tako i negativnim, a ovise uglavnom o osobnim interesima pojedinca. Različiti su načini na koje mladi provode svoje slobodno vrijeme, imaju različite aspekte gledanja na pojam kulture te ih zanimaju različite sportske aktivnosti. Slobodno vrijeme, kultura i sport omogućuju mladima da razvijaju svoje talente, stvaralaštvo, izražavanje i djelovanje i kao takve izdvojene su u zasebno poglavlje novog Programa za mlade grada Karlovca.

Slobodno vrijeme mladih podrazumijeva da se ono oblikuje prema vlastitim željama, bez obaveza. Neki od glavnih elemenata koji ga odlikuju su sloboda, dobrovoljnost i neobaveznost te kao takvo zauzima izuzetno važno mjesto u životu mladih osoba. Za njih su od važnosti dva aspekta slobodnog vremena: „neorganizirano“ slobodno vrijeme koje im pruža mogućnost da ne rade ništa, i ono „organizirano“ koje mladima daje mogućnost da se razvijaju u neformalnom kontekstu (Previšić, 2000.). Kroz slobodno vrijeme, bilo organizirano ili neorganizirano, mlade osobe koje su još u razvoju, koje se još formiraju, mogu zadovoljiti neke svoje potrebe te razviti mnoge kompetencije (međuljudske, komunikacijske, motivacijske...). Zbog svega toga važnost kvalitetnog provođenja slobodnog vremena prepoznaje i ovaj Gradski program za mlade.

Nadalje, kultura se ubraja u jedan od aspekata kvalitetnog provođenja slobodnog vremena te je kao takva također prepoznata od važnosti za mlade. Ona značajno doprinosi razvoju identiteta i pridonosi osjećaju pripadnosti zajednici. Kultura ima važnu ulogu i u formiranju stavova i vrijednosti, i može imati pozitivne učinke na socijalizaciju mladih. Važno je naglasiti kako mladi ne moraju nužno biti samo korisnici kulturnih događanja već, uz potrebnu podršku i resurse, mogu postati kreatori kulturnih i umjetničkih sadržaja. Takvim proaktivnim uključivanjem u kulturu mlade se potiče na izražavanje vlastitih misli te se potiče razvoj kreativnosti i inovativnosti što značajno doprinosi razvoju osobnosti svake mlade osobe (Nacionalni program za mlade za razdoblje od 2014. – 2017.).

Kada se pak dotaknemo teme sporta i mladih, oni se u sportske aktivnosti uglavnom uključuju u ranijoj mladosti a rezultiraju i sklapanjem prijateljstava, zabavom, a nerijetko i putovanjima. Prisutna je također i motivacija za novim znanjima i unaprijeđenjem već postojećih sportskih vještina. Bavljenje sportom garancija je zdravijeg životnog stila, potiče fizički i psihički razvoj i u nekoj mjeri je zaštitna

od negativnih utjecaja društva (Botica, 2012.). Zbog svega navedenoga, prikladno je raditi s mladim sportašima na svim bitnim psihološkim aspektima vezanim uz njihovo bavljenje sportom, a u svrhu prevencije odustajanja, te poticanja osobnog razvoja i uživanja u sportu. S druge strane, postavlja se pitanje kako motivirati mlade da se više uključuju u sportske aktivnosti i postoji li dovoljno prostora da se uključe?

Na tematskoj radionici održanoj u Karlovcu 30. svibnja 2019. raspravljalo se upravo o gore navedenim temama te kako ih približiti i prilagoditi mladima u zajednici. Na radionici je sudjelovalo ukupno 19 osoba, od čega su prisutni bili mladi, predstavnici Grada, Savjeta mladih grada Karlovca, institucija i organizacija civilnog društva. Metoda rada bila je „world café“, a cilj je bilo donošenja mjera za novi Gradski program za mlade 2020. – 2023. Od problema koji se tiču mladih u Karlovcu istaknulo se da je publika u kulturi nedovoljno razvijena, ne postoji dovoljno prostora i resursa za razvoj nezavisne kulture, ne postoji društveno-kulturni centar, mladi se ne uključuju dovoljno u sportske aktivnosti, a postojeća oprema i infrastruktura nedovoljno su razvijeni – posebice za osobe sa invaliditetom. Općenito smatraju da mladi nisu dovoljno informirani o kvalitetnim načinima provođenja slobodnog vremena. Kao odgovor na navedene probleme tijekom radionice je postavljeno nekoliko ciljeva.

Kao prvi cilj naglašena je važnost poboljšanja kvalitete života mladih kroz kulturu što se može postići osnaženom suradnjom osnovnih i srednjih škola, ustanova u kulturi i organizacija civilnog društva, podržavanjem programa i projekata usmjerenih na razvoj publike, osiguravanjem medijskog prostora za mlade i nezavisnu kulturu, provođenjem kampanje za promociju nezavisne kulture te olakšavanjem pristupa kulturnim sadržajima za mlade. Poticanjem navedenoga, ustanove u kulturi uvodile bi nove metode razvoja publike kroz programe namijenjene mladima, razvijala bi se svijest mladih o pripadnosti lokalnoj kulturnoj zajednici, a sami sadržaji mladima postali bi dostupniji. Takav način rada rezultirao bi povećanjem broja mladih na kulturnim događanjima, te samim time unaprijedio bi se razvoj publike, a mladi bi bili više informirani o događanjima u njihovoj lokalnoj zajednici. Također bi ojačala suradnja institucionalne i nezavisne kulture kroz umrežavanje, te bi se stvorili snažni preduvjeti za otvaranje društveno – kulturnog centra.

Prepoznavanjem sporta kao izrazito važnog čimbenika razvoja mladih osoba, kao drugi cilj naglašena je važnost uključivanja većeg broj mladih u sportske aktivnosti. Provođenjem istraživanja o mladima i sportu u Karlovcu uz procjenu postojećih prostornih i organizacijskih kapaciteta, te kontinuiranom promocijom sporta i rekreativnih manifestacija, mladi bi postali osvješteniji o mogućnostima i koristima bavljenja sportom i rekreativnim sportom u Karlovcu. Također se smatra važnim unaprijediti opremu i infrastrukturu za provođenje sportskih i rekreativnih aktivnosti za provođenje slobodnog vremena mladih, s naglaskom na prilagodbu za osobe sa invaliditetom. Kako bi se navedeno ostvarilo, ključno je osigurati financijsku potporu i kontinuirano se savjetovati s korisnicima o njihovim potrebama.

Kao treći cilj definirano je omogućavanje aktivnog i kvalitetnog provođenja slobodnog vremena mladih. Poticanjem mladih na aktivno korištenje slobodnog vremena i osiguravanjem prostora za druženje mladih u slobodno vrijeme, te financiranjem projekata čiji su primarni cilj hobiji, druženje i zabava u slobodno vrijeme, doprinijet će se podizanju svijesti o mogućnostima i koristima aktivnog provođenja slobodnog vremena mladih. Kao rezultat, povećat će se broj mladih koji se uključuju u različite aktivnosti, sportske i rekreativne što će, naposljetku, pozitivno utjecati na psihofizički razvoj mladih osoba.

Ostvarivanjem gore navedenih ciljeva, kroz rad sa mladima i podršku, značajno se može utjecati na napredak i razvoj mladih ljudi, baš kao i na razvoj njihovih vještina i društvenih kompetencija, te im pomoći da se izgrade kao kvalitetne i samopouzdana osobe.

Valentina Gambiroža
mag. ed. fra. jez. i knjiž.
mag. paed.

Rezultati istraživanja

Kultura i događanja za mlade

Mladi smatraju da je kulturna i zabavna ponuda u Karlovcu dostupna, ali da nedostaje raznovrsnosti. U privatnim kafićima i klubovima smatraju da su najzastupljeniji turbo folk i pop glazba, dok je Mala scena kao klub percipirana prvenstveno kao prostor gdje se održavaju večeri elektroničke glazbe. Problematizira se nedovoljna podrška publike alternativnim sadržajima, pogotovo kod naplaćivanja ulaza, što čini većinu alternativnih, nekomercijalnih i nezavisnih programa neodrživima. Mladi predlažu da je potrebno organizirati više koncerata, rock glazbe, tribute bendova i slušaonica. Napominju da postoje rock, punk, metal koncerti, ali ti koncerti rijetko interesiraju širu populaciju mladih jer su vrlo usko žanrovski orijentirani.

Velik dio mladih je bio barem jednom na Maloj sceni Hrvatskog doma na nekom događanju, većinom na koncertu ili partyu. Prve asocijacije koje mladi imaju kada se spomene Mala scena su alternativna kultura, tehno glazba, ples, a napominju da općenito u Karlovcu nedostaje rock koncerata što bi se trebalo češće održavati na Maloj sceni Hrvatskog doma ili u nekom drugom prostoru. Prostor Male scene Hrvatskog doma vodi Savez udruga KAoperativa te navodi da je jedan od većih zadataka rad na izgradnji publike jer neki programi često dovode više publike iz drugih gradova nego Karlovca.

Zainteresiranost mladih za volontiranje, odlazak na programe je dosta generacijski uvjetovan te kako navodi jedan od kazivača, tvori sinusoidu gdje je jedna generacija izuzetno plodna i aktivna, dok u drugoj tek manji broj iskazuje interes za sudjelovanje u posjećivanju i produkciji programa. Najvažniji segment kreiranja programa u prostoru jest suradnja sa lokalnom scenom i publikom, ali i suradnja na nacionalnoj i međunarodnoj razini kako bi se u Karlovcu doveo što kvalitetniji kulturni program što može biti i katalizator za domaću kulturnu proizvodnju. Plan KAoperative je daljnje uređivanje prostora Hrvatskog doma i otvaranje široj populaciji građanstva koje nije usko alternativno nastrojeno, što bi svakako povećalo publiku, ali i utjecaj u lokalnoj zajednici.

Nedostatak kina u Karlovcu je jedan od važnijih problema povezanih sa prostorom i kulturom. Postoje dvije struje mišljenja. Prva struja smatra da Karlovac mora imati kino, kao što je to bilo kino Edison i da kultura grada i iz edukativne i zabavne razine izuzetno pati zbog toga – što se kvalitetno nadomješta radom Kinokluba Karlovac. Blizina Zagreba i Cinestara u Areni Zagreb je jedan od argu-

menata da Karlovcu nije potrebno kino, ali nemaju svi jednake uvjete za odlazak do Zagreba. Druga struja mišljenja smatra da Karlovcu ne treba kino jer posjećenost u alternativnim kino prostorima često nije na zadovoljavajućoj razini te da privatno kino ne bi moglo funkcionirati zbog nedostatka interesa građanstva za kontinuiran odlazak u kino s objašnjenjem: „da se isplati imati kino u Karlovcu, već bi ga bilo“. Prostor kina Edison, koje je Grad Karlovac kupio, svi mladi vide kao idealan prostor za kino dvoranu i neki oblik kulturnog centra, zbog povijesne tradicije, ali i lokacije.

Sport

U Karlovcu postoji velik broj klubova različitih sportova koji okupljaju djecu i dijelom mlade. Osobe koje rade s mladima tvrde da je najveći problem zadržati mlade u klubovima kada krenu u srednju školu jer tada kreće opadanje fizičke aktivnosti što se povećava s njihovim godinama. Uprkos toj problematici, velik je broj djece i mladih koji sudjeluju u treninzima klubova, ali potrebno je povećati rekreativni segment – uključiti širu skupinu mladih u rekreativno provođenje sporta. Osim otvorenih prostora i uređenih sportskih terena, potrebne su i dvorane koje nisu dostupne za vrijeme trajanja nastave, zbog čega se argumentira da je potrebno prijeći u jednosmjenski tip nastave kako bi se taj prostor oslobodio za treninge klubova i rekreativni sport. Važan aspekt sporta su treneri koji rade s mladim osobama gdje se smatra da je potrebno dodatno ulagati u trenere, posebice mlade da dobiju licence trenera. Dostupnost sporta jedan je vrlo važan segment i često je ovisan o socijalnoj i materijalnoj komponenti, pogotovo ako se radi o profesionalnom sportu, ali i rekreativnom. Prijedlozi su da se subvencionira trening za svu djecu i mlade, ili pak djelomično prema socijalnom statusu. Jedan od načina prezentacije sporta djeci i mladima su tjedni sporta za vrijeme praznika kada se omogućava besplatan dolazak na treninge u nekom vremenskom periodu.

CILJEVI:

Cilj 1. Poboljšati kvalitetu života mladih kroz kulturu

Cilj 2. Uključiti veći broj mladih u sportske aktivnosti

Cilj 3. Omogućiti aktivno i kvalitetno provođenje slobodnog vremena mladih

Cilj 1. Poboljšati kvalitetu života mladih kroz kulturu

MJERA 1.	Stvaranje preduvjeta za razvoj publike
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Ustanove u kulturi, udruge, Info centar za mlade, Mala scena Hrvatskog doma (Upravitelj)
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Ojačati suradnju osnovnih i srednjih škola, ustanova u kulturi i organizacija civilnog društva
2020. i kontinuirano	Organizacijski i financijski podržavati programe i projekte vezane uz razvoj publike usmjerene na mlade
2020. i kontinuirano	Poticati ustanove u kulturi na uvođenje novih metoda razvoja publike kroz programe namijenjene mladima
INDIKATORI PROVEDBE	<u>Indikatori ishoda:</u> Stvorena je baza u obrazovnim institucijama koja omogućuje mladima posjećivanje kulturnih događanja te samim time i razvijanje publike. <u>Indikatori rezultata:</u> Broj podržanih projekata, broj korisnika, broj programa

MJERA 2.	Razvijanje svijesti mladih o pripadnosti lokalnoj kulturnoj zajednici
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Ustanove u kulturi, udruge, Info centar za mlade, Centar za mlade Grabrik, Mala scena Hrvatskog doma (Upravitelj), obrazovne institucije, mediji
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Kontinuirano voditi kalendar događanja za mlade
2020. i kontinuirano	Osigurati medijski prostor za mlade i nezavisnu kulturu
2020. i kontinuirano	Provoditi kampanje za promociju nezavisne kulture i aktivnosti posebice kroz inovativne načine (npr. street youth work)
2020. i kontinuirano	Razvijati projekte obrazovnih institucija i udruga u kulturi koji se bave promocijom kulture i kreativnim aktivnostima
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Mladi su informirani o djelovanju lokalnih kulturnih aktera te im je razvijena svijest podržavanja njihovog rada (slogan „Jer sam dio scene koju podržavam“)</p> <p>Osiguran i razvijen informativni i medijski (izvještajni) prostor za kvalitetno i pravovremeno informiranje i izvještavanje o kulturnim programima i akterima</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj provedenih kampanja i procijenjen broj korisnika, procijenjen doseg medija</p> <p>Broj objava i članaka unutar Info centra za mlade i medija</p> <p>Broj popraćenih kulturnih događaja za mlade kroz kalendar Info centra za mlade</p>

MJERA 3.	Olakšavanje pristupa kulturnim sadržajima
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Ustanove u kulturi, Info centar za mlade, Mala scena Hrvatskog doma (Upravitelj), udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Sufinancirati cijene ulaznica za kulturna događanja za mlade
2020. i kontinuirano	Podržavati razvoj lokalnih medija organizacija civilnog društva i medija u zajednici koji se bave kulturom, a posebno onih koje provode organizacije mladih i za mlade
2020. i kontinuirano	Organizacijski i financijski podržavati aktivnosti kulture mladih i za mlade kroz natječaj za mlade i program javnih potreba u kulturi
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Mladima je olakšan pristup kulturnim sadržajima iz financijske perspektive te je razvijen sustav informiranja o kulturnim sadržajima.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj događanja godišnje, broj sufinanciranih karata/paketa, broj sufinanciranih projekata, broj korisnika</p>

MJERA 4.	Oснаživanje institucionalne i nezavisne kulturne scene
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Ustanove u kulturi, Udruge, Mala scena Hrvatskog doma (Upravitelj)
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Ojačati suradnju Grada, ustanova u kulturi, organizacija civilnog društva i ostalih institucija u području nezavisne kulture
2020. i kontinuirano	Kontinuirano raditi na jačanju upravljačkog i organizacijskog kapaciteta udruga i javnih ustanova u kulturi
2020. i kontinuirano	Dodijeliti prostore udrugama, inicijativama i ostalim kreatorima kulturnih sadržaja koji djeluju u skladu s definiranim kriterijima za korištenje prostora i provedbu programa
2022.	Uspostavljanje Karlovačkog kulturnog klastera
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Ojačana je suradnje institucionalne i nezavisne kulture kroz umrežavanje kao i pozicija pojedinih aktera unutar. Uspostavljen je Karlovački kulturni klaster.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj članova neformalnih mreža i Klastera, broj zajedničkih programa, broj edukacije i projekata</p>

MJERA 5.	Osnivanje društveno-kulturnog centra Hrvatski dom
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Mala scena Hrvatskog doma (Upravitelj), Udruge
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Poticati stvaranje preduvjeta za otvaranje društveno – kulturnog centra
2020. i kontinuirano	Kontinuirano razvijati i jačati intersektorsku komunikaciju vezano za osnivanje društveno-kulturnog centra Hrvatski dom
2020. i kontinuirano	Osigurati sufinanciranje hladnog pogona i dijela plaće zaposlenika Upravitelja društveno-kulturnog centra Hrvatski dom, u skladu sa razvojnim fazama, prostornim i programskim obimom
2020. i kontinuirano	Razvijanje modela sudioničkog upravljanja u kulturi
2020. i kontinuirano	Postepeno uređivanje prostora Hrvatskog doma sukladno programskom planu i partnerskim projektima
2020. i kontinuirano	Tražiti izvore financiranja za raspisivanje i provedbu arhitektonsko – urbanističkog natječaja te obnovu i potpuno uređenje prostora DKC-a
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Postepeno razvijanje modela upravljanja i uređivanja prostora Hrvatskog doma. Osigurana održivost prostora kroz sufinanciranje hladnog pogona i plaća zaposlenika. Povećanje programa i prostora kojima upravlja Upravitelj ili drugi akteri.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj programa, korisnika, uređeno prostora (u m²), osigurana sredstva</p>

Cilj 2. Uključiti veći broj mladih u sportske aktivnosti

MJERA 1.	Poticanje uključivanja mladih u sportske aktivnosti
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Karlovačka sportska zajednica, Karlovački savez sportske rekreacije
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020.	Provesti istraživanje o mladima i sportu u lokalnoj zajednici uz procjenu postojećih prostornih i organizacijskih kapaciteta
2020. i kontinuirano	Provesti kampanju za motiviranje mladih za aktivno bavljenje sportom
2020. i kontinuirano	Promovirati sport kroz organizaciju i financijsku podršku raznih sportskih i rekreativnih manifestacija
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Mladi su osvješteniji o mogućnostima i koristima bavljenja sportom i rekreativnim sportom u Karlovcu. Povećao se broj mladih koji se aktivno bave sportom bilo profesionalno ili rekreativno</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj promotivnih aktivnosti na godišnjoj razini, broj sudionika po promotivnoj aktivnosti, broj sportskih klubova koji su se uključili u promociju sporta mladima, broj sportskih klubova koji su dodali rekreativne sadržaje u postojeće aktivnosti</p>

MJERA 2.	Unaprijediti opremu i infrastrukturu za provođenje sportskih rekreativnih aktivnosti mladih i ostalih aktivnosti za provođenje slobodnog vremena mladih
NOSITELJI	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti Upravni odjel za komunalno gospodarstvo Grad Karlovac, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša
SURADNICI U PROVEDBI	Karlovačka sportska zajednica, Karlovački savez sportske rekreacije, sportske udruge i klubovi
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Osigurati adekvatnu infrastrukturu za sportske rekreativne aktivnosti, posebice za OSI
2020. i kontinuirano	Sufinancirati nabavu opreme provoditeljima rekreativnih sportskih aktivnosti, sukladno postignutim rezultatima i obuhvatu korisnika
2020. i kontinuirano	Osigurati prostorne uvjete i sufinancirati voditelje sportskih aktivnosti za mlade
2021. i kontinuirano	Sufinancirati licenciranje mladih trenera
2020. i kontinuirano	Provoditi akcije saniranja i uređivanja već postojećih i slobodnih gradskih javnih prostora i igrališta uz uključivanje građana i organizacija iz ovog područja djelovanja
2020. i kontinuirano	Kontinuirano i pravovremeno se savjetovati s korisnicima o njihovim potrebama ukoliko se izgrađuje novi objekt za rekreativni sport (npr. skate park, uređenje terena i sl.)
2020.	Stvoriti preduvjete za izgradnju i otvaranje skate parka
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u></p> <p>Definirani kriteriji za dodjelu gradskih prostora i financijskih sredstava za provođenje rekreativnih aktivnosti. Osigurana raspodjela financijskih sredstava i nabavka potrebne opreme za rekreativne aktivnosti. Igrališta i tereni za rekreativno bavljenje sportom su obnovljeni i modernizirani te u skladu s potrebama izgrađeni ili uređeni</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u></p> <p>Broj dodijeljenih prostora i financijskih potpora, broj sufinanciranih nabavki opreme i raspodjela po kategorijama i vrstama sportova, broj uređenih, obnovljenih i novoizgrađenih sportskih terena i igrališta za korištenje mladima i građanstvu, broj adekvatnih javnih savjetovanja s korisnicima u vezi izgradnje novih terena ili adaptacije starih</p>

Cilj 3. Omogućiti aktivno i kvalitetno provođenje slobodnog vremena mladih

MJERA 1.	Promoviranje aktivnosti kvalitetnog provođenja slobodnog vremena
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Udruge, Info centar za mlade, Centar za mlade, Mala scena Hrvatskog doma (Upravitelj), Vijeća učenika i studenata
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Poticati medijske kampanje o aktivnostima kvalitetnog provođenja slobodnog vremena
2020. i kontinuirano	Informirati mlade o mogućnostima kvalitetnog provođenja slobodnog vremena
2020. i kontinuirano	Poticati mlade na aktivno korištenje slobodnog vremena
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u> Mladi su osvješteniji o mogućnostima i koristima aktivnog provođenja slobodnog vremena u Karlovcu. Povećao se broj mladih koji se uključuju u različite aktivnosti.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u> Broj kampanja, broj projekata i programa, broj korisnika</p>

MJERA 2.	Osiguranje prostora za druženje mladih u slobodno vrijeme
NOSITELJ	Grad Karlovac, Upravni odjel za društvene djelatnosti
SURADNICI U PROVEDBI	Udruge, Centar za mlade, Mala scena Hrvatskog doma (Upravitelj)
ROK PROVEDBE	ZADACI
2020. i kontinuirano	Financirati projekte organizacija civilnog društva čiji su primarni cilj hobiji, druženje i zabava u slobodno vrijeme
2020. i kontinuirano	Financirati aktivnosti i inicijative mladih za mlade čiji je primarni cilj hobiji, druženje i zabava u slobodno vrijeme
2020. i kontinuirano	Uređenje i opremanje prostora za slobodno vrijeme mladih u skladu sa detektiranim potrebama (npr. Urbani park i sl.)
2020. i kontinuirano	Ustupiti prostore za djelovanje hobističkih aktivnosti unutar postojećih prostora za mlade u skladu sa mogućnostima
INDIKATORI PROVEDBE	<p><u>Indikatori ishoda:</u> Povećao se broj programa i broj mladih koji su uključeni u aktivne oblike provođenja slobodnog vremena mladih.</p> <p><u>Indikatori rezultata:</u> Broj programa, broj prostora, broj korisnika</p>

